

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS

(pirmā palāta)

2004. gada 5. oktobrī*

Lietā T-144/02

Richard J. Eagle, ar dzīvesvietu Oksonā [*Oxon*] (Apvienotā Karaliste), un divpadsmit prasītāji, kuru vārdi ir nosaukti pielikumā, ko pārstāv *D. Bērds* [*D. Beard*], *barrister*,

prasītāji,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv J. Kurals [*J. Currall*] un L. Eskobars Gerero [*L. EscobarGuerrero*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

ko atbalsta

Eiropas Savienības Padome, ko pārstāv Dž. P. Hikss [*J.-P. Hix*] un A. Pilets [*A. Pilette*], pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā,

* Tiesvedības valoda — angļu.

par lūgumu atlidzināt radušos materiālos zaudējumus, ko prasītāji ir cietuši tāpēc, ka nav pieņemti darbā kā Kopienu pagaidu darbinieki laikā, kad viņi strādāja kopuzņēmumā *Joint European Torus (JET)*.

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA
(pirmā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs B. Vesterdorfs [*B. Vesterdorf*], tiesneši M. Jēgers [*M. Jaeger*] un I. Legāls [*H. Legal*],
sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2003. gada 8. maijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

1 EAEK līguma 1. panta 2. daļa noteic:

“Kopienas uzdevums ir veicināt dalībvalstu dzīves līmeņa celšanos un izvērst ciešākas attiecības ar citām valstīm, radot nepieciešamos apstākļus kodolenerģētikas rūpniecības nozaru straujai izaugsmei”.

- 2 Cita starpā EAEK līguma 2. pants paredz, ka, lai veiktu šo uzdevumu, Eiropas Atomenerģijas Kopiena (EAEK) veicina pētniecību un nodrošina tehniskās informācijas izplatīšanu.

- 3 EAEK līguma 49. pants noteic:

“Kopuzņēmumus dibina ar Padomes lēmumu.

Katrs kopuzņēmums ir juridiska persona.

Katrā dalībvalstī tam ir visplašākā tiesībspēja un rīcībspēja, ko attiecīgie nacionālie tiesību akti piešķir juridiskām personām; kopuzņēmums īpaši var iegādāties vai atsavināt kustamu un nekustamu īpašumu, kā arī būt par pusi tiesas procesos.

Ja vien šis Līgums vai kopuzņēmumu statūti neparedz ko citu, visus kopuzņēmumus reglamentē tiesību akti, kas attiecas uz rūpniecības vai tirdzniecības uzņēmumiem; to statūtos var būt papildu atsauces uz dalībvalstu tiesību aktiem.

Strīdus, kur iesaistīti kopuzņēmumi, izšķir attiecīgās dalībvalstu tiesas, izņemot gadījumus, kad šis Līgums paredz Tiesas jurisdikciju”.

- 4 Saskaņā ar EAEK līguma 51. pantu:

“Kamēr izveido struktūras, kas ir atbildīgas par kopuzņēmumu darbību, Komisija atbild par visu Padomes lēmumu īstenošanu, kas attiecas uz kopuzņēmumu dibināšanu.”

- 5 EAEK līguma 152. pants noteic:

“Ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko paredz Civildienesta noteikumi vai Nodarbināšanas kārtība, Tiesas jurisdikcijā ir visas domstarpības starp Kopienu un tās darbiniekiem.”

- 6 Saskaņā ar EAEK līguma 151. pantu:

“Tiesas kompetencē ir izskatīt lietas par kaitējumu novēršanu, ko paredz [EAEK līguma] 188. panta otrā daļa”.

- 7 EAEK līguma 188. panta 2. daļā:

“Ja pastāv tādas saistības, kas nav līgumsaistības, Kopiena saskaņā ar vispārējiem tiesību principiem, kas ir kopīgi visu dalībvalstu tiesību sistēmām, novērš jebkādu kaitējumu, ko radījušas Kopienas iestādes vai to darbinieki, pildot savus pienākumus”.

- 8 Kopuzņēmums (*joint undertaking*) *Joint European Torus (JET)*, kurā bija nodarbināti prasītāji, tika radīts ar Padomes 1978. gada 30. maija Lēmumu 78/471/*Euratom* (OV L 151, 10. lpp.) EAEK programmas “Fusion” īstenošanai, kas paredzēja lielas tokamak tipa torus iekārtas un tās papildu iekārtu būvi, darbību un izmantošanu. Sākotnējais *JET* projekta darbības laiks, divpadsmit gadi, tika pagarināts trīs reizes: ar Padomes 1988. gada 25. jūlija Lēmumu 88/447/*Euratom* (OV L 222, 4. lpp.) — līdz 1992. gada 31. decembrim, ar Padomes 1991. gada 19. decembra Lēmumu 91/677/*Euratom* (OV L 375, 9. lpp.) — līdz 1996. gada 31. decembrim un, visbeidzot, ar Padomes 1996. gada 7. maija Lēmumu 96/305/*Euratom* (OV L 117, 9. lpp.) — līdz 1999. gada 31. decembrim. Vēlāk programma tika turpināta Eiropas Kodolsintēzes attīstības nolīguma ietvaros.
- 9 No kopuzņēmuma statūtiem (turpmāk tekstā — “Statūti”), kas ietverti Lēmuma 78/471 pielikumā, izriet, ka kopuzņēmuma juridiskā adrese ir *Culham* Oksfordšīrā Apvienotajā Karalistē un ka tā dalībnieki ir gan EAEK, gan dalībvalstis vai to atomenerģijas jomā kompetentās iestādes, tajā skaitā uzņēmēja organizācija *United Kingdom Atomic Energy Authority (UKAEA)* un kopš 1991. gada 19. decembra lēmuma arī Šveices Konfederācija.
- 10 Statūti norāda, ka *JET* pārvaldes institūcijas ir padome un projekta direktors. *JET* padomi darbā atbalsta izpildu komiteja, un tā var konsultēties ar zinātnisko padomi.
- 11 Saskaņā ar Statūtu 4.2.2. punktu:

“*JET* padomei ir uzticēti it īpaši šādi uzdevumi:

[..]

- d) iecelt projekta direktoru un vadošo personālu, ko pieņem darbā Komisija vai, attiecīgi, uzņēmēja organizācija, un noteikt viņu norīkojuma ilgumu, apstiprināt projekta darba grupas vispārējo struktūru un lemt par personāla norīkošanas darbā un vadības procedūru;

[..]

- f) saskaņā ar 10. punktu apstiprināt gada budžetu, ieskaitot štatu sarakstu, projekta attīstības plānu un projekta izmaksu novērtējumu.”

- 12 Saskaņā ar Statūtu 7. punktu projekta direktors ir kopuzņēmuma izpildinstitūcija un tā likumiskais pārstāvis, tas “izpilda projekta attīstības plānu un vada projekta izpildi *JET* padomes noteikto vadlīniju ietvaros”. Viņam ir šādi uzdevumi:

- a) organizēt, vadīt un pārraudzīt projekta darba grupu;

- b) sniegt *JET* padomei ieteikumus par projekta darba grupas pamatstruktūru un piedāvāt padomei nosaukt vadošo personālu.”

- 13 Statūtu 8. punkts tā sākotnējā redakcijā, kas bija spēkā līdz 1998. gada 21. oktobrim, attiecībā uz projekta darba grupu noteic:

“8.1 Projekta darba grupa sniedz atbalstu projekta direktoram viņa uzdevumu izpildē. Šie štati tiek noteikti štatu sarakstā, kas ir atspoguļots gada budžetā. Tas sastāv no kopuzņēmuma dalībniekiem saskaņā ar 8.3. punktu un pārējā personāla. Projekta darba grupas personāls tiek iecelts, pamatojoties uz 8.4. un 8.5. [punktu] noteikumiem.

8.2 Projekta darba grupas sastāvam, pirmkārt, ir jāpanāk saprātīgs līdzsvars starp nepieciešamību nodrošināt projekta Kopienas raksturu, it īpaši attiecībā uz darba vietām, kam ir nepieciešama noteikta līmeņa kvalifikācija (fizikā, inženieri, atbilstoša līmeņa administratīvie darbinieki) un nepieciešamību piešķirt projekta direktoram visplašākās pilnvaras izvēlēties personālu, vadoties pēc efektīvas vadības interesēm. Piemērojot šo principu, tāpat arī jāņem vērā kopuzņēmuma ārpuskopienas dalībnieku intereses.

8.3 Kopuzņēmuma dalībnieki nodod kopuzņēmuma rīcībā kvalificētu zinātnisko, tehnisko un administratīvo personālu.

8.4 Personāls, ko [kopuzņēmuma] rīcībā ir nodevusi uzņēmēja organizācija, turpina būt šīs organizācijas darbinieki attiecībā uz to noteiktajiem darba līguma nosacījumiem un ir tās norīkots darbā kopuzņēmumā.

8.5 Ja *JET* padome konkrētā gadījumā saskaņā ar personāla norīkošanas un vadības procedūru neizlemj citādāk, personālu, ko kopuzņēmuma rīcībā ir nodevuši kopuzņēmuma dalībnieki, kas nav uzņēmēja organizācija, un pārējo personālu Komisija pieņem darbā par pagaidu darbiniekiem saskaņā ar Kopienas pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību un norīko šos darbiniekus darbā kopuzņēmumā.

8.6 Viss personāls, kas ir projekta darba grupas sastāvā, ir administratīvi pakļauts tikai projekta direktoram.

8.7 Visus personāla izdevumus, ieskaitot izdevumus, kas attiecas uz personālu, ko darbā kopuzņēmumā ir norīkojusi Komisija un uzņēmēja organizācija, sedz kopuzņēmums.

8.8 Katrs [kopuzņēmuma] dalībnieks, kam ir asociācijas līgums ar [EAEK], apņemas atkal nodarbināt personālu, kas ir norīkots projektā un ko Komisija ir pieņēmusi darbā par pagaidu darbinieku, tiklīdz būs pabeigts tā darbs projekta ietvaros.

8.9 *JET* padome precīzi nosaka personāla norīkošanas un vadības procedūru”.

- 14 Apvienotajās lietās 271/83, 15/84, 36/84, 113/84, 158/84, 203/84 un 13/85 *Ainsworth* u.c./Komisija un Padome, *Recueil*, 167. lpp., kurā Tiesa 1987. gada 15. janvārī ir pieņēmusi spriedumu, prasītāji, Lielbritānijas pilsoņi, kurus *UKAEA* pieņēma darbā un šādā statusā nodeva kopuzņēmuma rīcībā, lai viņi piedalītos projekta darba grupā, apstrīdēja kopuzņēmuma *JET* direktora lēmumu, ar kuru viņš Komisijas vārdā atteicās viņus iekļaut Komisijas personāla sastāvā kā EAEK pagaidu darbiniekus. Pret to viņi iebilda, iesniedzot iebildumus par kopuzņēmuma Statūtu prettiesiskumu to 8.4. un 8.5. punktā paredzētās nevienlīdzīgās attieksmes dēļ.
- 15 Tiesa konstatēja, ka šo normu “patiesais mērķis ir radīt atšķirīgu attieksmi atkarībā no dalīborganizācijas, kas attiecīgo darbinieku ir nodevusi kopuzņēmuma rīcībā”

(32. punkts). Tomēr Tiesa atzina, ka “*JET* ir [bija] uzņēmums, kas nodarbojas tikai ar pētījumiem [..], kura pastāvēšanas ilgums ir ierobežots” (35. punkts), un uzsvēra *UKAEA* īpašo situāciju, kas kā uzņēmēja organizācija uzņemas specifisku atbildību (36. un 37. punkts). Šādos apstākļos Tiesa nolēmusa, “ka ļoti specifiskais stāvoklis, kurā atrodas *UKAEA*, proti, uzņēmēja organizācija attiecībā uz *JET*, un kas nav salīdzināms ne ar vienas citas *JET* dalīborganizācijas stāvokli, objektīvi attaisno[ja] atšķirīgo attieksmi, ko paredz Statūtu 8.4. un 8.5. punkts” (38. punkts).

- 16 Eiropas Parlaments 1991. gada 10. decembrī pieņēma normatīvu rezolūciju, kurā tas izteicās arī par Padomes lēmuma priekšlikumu par grozījumiem kopuzņēmuma *JET* Statūtos, un izteica šajā sakarā savas bažas par to, ka atšķirības to zinātnieku darba samaksā, kas atrodas darba attiecībās ar Komisiju, un to, kurus algo valsts pārvaldes iestādes, var izraisīt spriedzi *JET* iekšienē (OV 1992, C 13, 50. lpp.).
- 17 Apvienotajās lietās T-177/94 un T-377/94 *Altmann u.c./Komisija, Recueil*, II-2041. lpp., kurās Pirmās instances tiesa 1996. gada 12. decembrī ir pieņēmusi spriedumu, prasītāji, Lielbritānijas pilsoņi, kas kā *UKAEA* darbinieki ir nodoti *JET* rīcībā, apstrīd Komisijas lēmumus, ar kuriem ir noraidīti viņu pieteikumi par pieņemšanu darbā Kopienas pagaidu darbinieku statusā. Viņi atsaucās it īpaši uz apstākļu maiņu pēc tam, kad tika pasludināts iepriekš minētais spriedums lietā *Ainsworth u.c./Komisija un Padome*.
- 18 Pirmās instances tiesa atzina, ka “visi personāla locekļi, kas veido projekta darba grupu, atrodas [atradās] līdzīgā situācijā neatkarīgi no tā, kurš dalībnieks tos ir [bija] nodevis kopuzņēmuma rīcībā. Visi tik tiešām strādā[ja] tikai projekta darba grupas ietvaros un tā paša direktora vadībā. Viņi tika pieņemti darbā to pašu konkursu rezultātā un tika paaugstināti amatos, pamatojoties uz viņu pašu

nopelniem, neatkarīgi no viņu nominālā darba devēja” (81. punkts). Turklāt Pirmās instances tiesa konstatēja, ka atšķirīga attieksme turpināja pastāvēt projekta darba grupas ietvaros attiecībā uz darba samaksu un karjeras iespējām, kas izriet no kopuzņēmuma Statūtu 8.4. un 8.5. punktiem (82., 84. un 85. punkts).

- 19 Pirmās instances tiesa turpinājumā atzīmēja, “ka situācijā, pēc kuras Tiesa vadījās 1987. gadā, ir radusies virkne jaunu apstākļu vai izmaiņu”. Proti, “runa ir [bija] par: a) izlemto *JET* pastāvēšanas ilguma pagarinājumu; b) *UKAEA* nozīmes samazināšanos kopuzņēmuma organizācijā un darbībā; c) *UKAEA* iebildumu pārtraukšanu pret to, ka personāls, kas nodots *JET*, pāriet darbā Komisijā; d) kopuzņēmuma darbības traucēšanu sociāla konflikta rezultātā un e) *JET* pieņemšanas darbā sistēmas nespēju sasniegt tai nospraustos mērķus” (96. punkts).

- 20 Tāpat arī Pirmās instances tiesa nosprieda:

“Ņemot vērā visus šos faktus, ir jāatzīst, ka ir zuduši visi apstākļi, uz kuriem Tiesa balstīja savu lēmumu par to, ka *JET* Statūtos noteiktā atšķirīgā attieksme ir objektīvi pamatota. Turklāt ir jāatgādina, ka Tiesa nelēma par atšķirīgu attieksmi attiecībā uz karjeras iespējām un nodarbinātības drošību, kas nebija strīda priekšmets *Ainsworth* lietā” (117. punkts).

- 21 Par “pārējā personāla” jēdzienu Statūtu, to sākotnējā redakcijā, 8. punktā Pirmās instances tiesa nolēma, ka “neviens Statūtu norma principiāli tieši un viennozīmīgi neaizliedz saskaņā ar 8.5. punktu pieņemt darbā kā “pārējo personālu” personas, kuras, līdzīgi prasītājiem, *UKAEA* jau ir nodevis projekta rīcībā, tāpat arī no Statūtu

vispārējās jēgas un tā normu formulējuma izriet, ka šāda pieņemšana darbā būtiski ietekmētu pieņemšanas darbā un personāla vadības regulējumu, ko ir radījuši Statūti” (136. punkts).

22 Pirmās instances tiesa piebilda:

“Tādējādi “pārējā personāla” jēdziens, ko paredz Statūtu 8.5. punkts, ir jāinterpretē saistībā ar Statūtu 8.1. punktu, kas nosaka, ka projekta darba grupa sastāv, pirmkārt, no personāla, ko ir nodevuši *JET* dalībnieki atbilstoši 8.3. punktam, un, otrkārt, no “pārējā personāla”. Tas, ka projekta darba grupas loceklis, kuru tās rīcībā ir nodevis *UKAEA*, aiziet no darba *UKAEA* tikai ar vienu mērķi — lai Komisija to pieņemtu darbā kā “pārējo personālu”, nav paredzēts šajās normās” (137. punkts).

23 Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka “Statūtu 8.4. un 8.5. punktus to sākotnējā redakcijā nevar[ēja] interpretēt tādējādi, ka tie pieļauj prasītāju pieņemšanu darbā kā “pārējo personālu” šo normu izpratnē” (139. punkts), un konstatēja, ka “Statūtu 8.4. un 8.5. punkta, kas satur papildu noteikumus par šo normu ieviešanu un noteikumus, kuru mērķis ir nodrošināt šo normu iedarbību, ir prettiesiski tiktāl, ciktāl tie iedibina[āja] vai veicina[āja] atšķirīgu attieksmi pret divu veidu *JET* darbiniekiem atkarībā no tā, kura dalīborganizācija ir nodevusi darbinieku *JET* rīcībā, kas nav objektīvi attaisnojama un līdz ar to ir prettiesiska, it īpaši attiecībā uz iespējām kļūt par Kopienas civildienesta ierēdni” (141. punkts).

- 24 Par prasītāju finansiālo zaudējumu atlidzinājuma prasījumiem, kas radušies šīs diskriminācijas rezultātā, Pirmās instances tiesa nolēma, ka vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums Statūtos nav pietiekami smags, lai radītu Kopienas atbildību par Padomes nelikumīgi pieņemtajiem un Komisijas īstenotajiem tiesību aktiem (154. punkts).
- 25 Pamatojoties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Altmann u.c./Komisija*, par ko nav iesniegta apelācija, ar Padomes 1998. gada 13. oktobra Lēmumu 98/585/*Euratom* (OV L 282, 65. lpp.), kas ir stājies spēkā 1998. gada 21. oktobrī, ir grozīti kopuzņēmuma Statūti un likvidētas atsaucis uz "pārējā personāla" jēdzienu, ko tie ietvēra.
- 26 Saskaņā ar Lēmuma 98/585 pielikuma 4. punktu, 8.1., 8.3., 8.4., 8.5. un 8.7. punkti ir izteikti šādā redakcijā:

"8.1 Projekta darba grupa palīdz projekta direktoram viņa uzdevumu izpildē. Šie štati tiek noteikti štatu sarakstā, kas ir atspoguļots gada budžetā. Tas sastāv no personāla, ko [kopuzņēmuma] rīcībā nodod kopuzņēmuma dalībnieki saskaņā ar 8.3. punktu."

"8.3 Kopuzņēmuma dalībnieki, kam ir asociācijas līgumi ar [EAEK] vai līgumi uz noteiktu laiku, kas noslēgti EAEK programmas "Fusion" ietvaros dalībvalstīs, kurās asociācija nepastāv (turpmāk dēvētas par "izcelsmes organizācijām"), nodod kopuzņēmuma rīcībā kvalificētu zinātnisko, tehnisko un administratīvo personālu."

Prāvas un tiesvedības priekšvēsture

- 27 Trīspadsmit prasītāji, Lielbritānijas pilsoņi, strādāja *JET* projekta ietvaros, astoņi no viņiem desmit gadus un ilgāk, ieņemot inženieru, tehniķu vai rasētāju amatus. Šīm personām, kas visas bija nodarbinātas, pamatojoties uz sākotnējo līgumu, kas noslēgts uz vienu gadu pirms Statūtu grozījumiem 1998. gada oktobrī, nebija nekādu līgumsaistību ar *UKAEA* vai Komisiju, bet tās nodarbināja un algoja trešās sabiedrības, kam bija līgumsaistības ar kopuzņēmumu *JET*. Prasītāju darba attiecības, kuru ietvaros viņi tika nodoti kopuzņēmuma *JET* rīcībā, jebkurā gadījumā izbeidzās projekta beigu datumā, 1999. gada 31. decembrī.
- 28 Kopuzņēmums *JET* noslēdza līgumus ar sabiedrībām, kas piedāvā darbaspēku, par personas vai personu grupas, kam ir attiecīgā kvalifikācija vai tehniskās iemaņas, nodošanu tā rīcībā. Kolektīvie līgumi atļāva nodot kopuzņēmuma *JET* rīcībā darbinieku grupas, kas bija norīkoti darbā, piemēram, *MAC* [*main assembly contract* (galvenais montāžas darbu līgums)], *MEC* [*main electrical contract* (galvenais elektromontāžas darbu līgums)], rasēšanas birojā vai programmēšanas nodaļā, kā arī personas, kas strādā pasta nozarē, komutatora darbinieces vai darbnīcas tehniķus. Jāpiebilst, ka kopuzņēmums *JET* noslēdza līgumus arī ar citiem uzņēmumiem par pakalpojumu sniegšanu, kā, piemēram, par ēku uzturēšanu un apkopšanu.
- 29 Lielākā līgumu daļa, ko kopuzņēmums *JET* noslēdza ar sabiedrībām, kas piedāvā darbaspēku, tika noslēgti pēc kopuzņēmuma rīkotiem konkursiem, kas parasti tika izsludināti reizi trijos gados. *JET* direkcija uzaicināja uz intervijām kandidātus, ko piedāvāja uzņēmumi, kas piedalījās konkursā, un tikai tad apstiprināja vai noraidīja

uzvarējušā uzņēmuma pieņemšanai darbā izvirzītās personas, kas norīkojamas darbībai kopuzņēmumā. Visus personāla nodošanas līgumus kopuzņēmums *JET* noslēdza uz vienu gadu, un tos vienmēr varēja pagarināt tikai uz vienu gadu. Turpretim pārtraukt tos varēja jebkurā laikā.

- 30 Katrs no prasītājiem laikposmā no 2000. gada 14. novembra līdz 2001. gada 3. maijam nosūtīja Komisijai vēstuli, kas pirmām kārtām pamatojas uz Eiropas Kopienas Civildienesta noteikumiem (turpmāk tekstā — “Noteikumi”). Pakārtoti prasītāji savas prasības pamato ar EAEKL 188. pantu. Tajās viņi aicināja Komisiju pieņemt lēmumu attiecībā uz viņu lūgumu par zaudējumu atlīdzinājumu sakarā ar kopuzņēmuma *JET* pieļautajiem pārkāpumiem, kas, ignorējot Statūtus, nepieņēma viņus darbā par Kopienas pagaidu darbiniekiem.
- 31 Tā kā uz šo lūgumu četrus mēnešu laikā netika sniegta nekāda atbilde, katrs prasītājs laikposmā no 2001. gada 4.–27. septembrim iesniedza Komisijai sūdzību saskaņā ar Statūtu 90. punkta 2. daļu par tās netieši izteiktu lēmumu noraidīt viņa lūgumu.
- 32 Komisija ar 2002. gada 22. janvāra lēmumu noraidīja prasītāju sūdzības.
- 33 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2002. gada 7. maijā, prasītāji cēla šo prasību.
- 34 Ar Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja 2002. gada 10. septembra rīkojumu Padomei atļāva iestāties šajā lietā Komisijas atbalstam.

- 35 Tiesas sēdē 2003. gada 8. maijā tika uzklausīti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un atbildes uz Pirmās instances tiesas jautājumiem.
- 36 Ar 2003. gada 21. jūlija rīkojumu Pirmās instances tiesas pirmās palātas priekšsēdētājs uzsāka mutvārdu procesu, dodot lietas dalībniekiem iespēju izteikties par šajā prāvā piemērojamām tiesību normām un no tām izdarāmajiem secinājumiem. Lietas dalībnieki izteicās par šo jautājumu nākamajā tiesas sēdē, kas notika 2003. gada 23. septembrī.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 37 Prasītāju prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:
- atzīt, ka Komisija, nepieņemot prasītājus darbā par Kopienu darbiniekiem, ir rīkojusies prettiesiski, pārkāpjot *JET* Statūtu 8.1. un 8.5. punktu;
 - atzīt, ka Komisija, nepieņemot prasītājus darbā par Kopiešu darbiniekiem, ir pieļāvusi prettiesisku rīcību, kas ir diskriminējoša un bez jebkāda objektīva attaisnojuma;
 - atzīt, ja tas ir nepieciešams, ka jebkuri grozījumi *JET* Statūtos, kas vērsti uz to, lai legalizētu attieksmi, kas bija prettiesiska, paši par sevi ir prettiesiski;

- atcelt Komisijas 2001. gada 22. janvāra lēmumu;
- piespriest Komisijai atlīdzināt prasītājiem iepriekš minēto pārkāpumu rezultātā zaudēto darba algu un citus ienākumus;
- noteikt jebkurus citus pasākumus, ko Pirmās instances tiesa uzskatītu par taisnīgiem un pareiziem;
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

38 Komisija, ko atbalsta Padome, lūdz Pirmās instances tiesu:

- noraidīt prasību;
- lemt par tiesāšanās izdevumiem atbilstoši tiesību normām.

Par prāvas būtību

39 Būtībā prasītāji lūdz atlīdzināt mantiskos zaudējumus, kas viņiem ir radušies tādēļ, ka Komisija tos nepieņēma darbā par pagaidu darbiniekiem. Viņu prasījumi, kas ir izteikti iepriekš 37. punktā un ir vērsti uz 2002. gada 22. janvāra lēmuma atcelšanu, ar kuru ir noraidīta sūdzība, ko pēc tam, kad netieši tika noraidīti viņu lūgumi par zaudējumu atlīdzību, ko katrs no prasītājiem nosūtīja Komisijai saskaņā ar procedūru, kas aprakstīta iepriekš 30. un 31. punktā, tika celti, lai Pirmās instances

tiesa izspriestu par apstrīdētajām darbībām, par kurām ir celta sūdzība (Tiesas 1989. gada 14. februāra spriedums lietā 346/87 *Bossi/Komisija*, *Recueil*, 303. lpp., 10. punkts); šajā gadījumā tas nozīmē viņu lūgumu par zaudējumu atlīdzību netieši izteiktu noraidīšanu. Tāpēc šie prasījumu punkti nav atdalāmi no vienīgā un tikai uz zaudējumu atlīdzību vērstā lūguma, kas veido prasības priekšmetu un ar kuru tiek pamatota prettiesiska rīcība, ko ir pieļāvuši Komisija, pretēji *JET* Statūtiem izvairoties noslēgt darba līgumus ar šim ieinteresētajām personām. Nepastāvot nekādām līgumiskām attiecībām starp prasītājiem un Komisiju, procesā ir jāatrisina jautājums par Komisijas ārpuslīgumisko atbildību.

- 40 Ņemot vērā lietas īpašos apstākļus, Pirmās instances tiesai pēc pašas iniciatīvas ir jālemj par sabiedriskās kārtības jautājumu, proti, vai strīds ir pieskaitāms vispārīgajiem strīdiem par ārpuslīgumisko atbildību saskaņā ar EAEK 151. pantu un 188. panta 2. daļu, vai arī Kопienas un tās darbinieku attiecībām saskaņā ar EAEK 152. pantu. Par šo jautājumu Pirmās instances tiesa uzklusēja lietas dalībniekus 2003. gada 23. septembra tiesas sēdē.
- 41 Šī prasība ir izskatāma kā strīds starp Kопienu un tās darbiniekiem trīs iemeslu dēļ.
- 42 Pirmkārt, prasības pamatojuma novērtējums ir atkarīgs no *JET* Statūtu interpretācijas, kas, kā apgalvo prasītāji, dod tiem tiesības tikt pieņemtiem darbā par pagaidu darbiniekiem. Pie tam katra prasītāja pieprasītā zaudējumu atlīdzība ir vienāda ar starpību starp to, ko viņi būtu saņēmuši, strādājot kopuzņēmumā kā pagaidu darbinieki, un to, ko viņi ir saņēmuši kā darbinieki, kas ir nodoti *JET* rīcībā. Tomēr šajā situācijā, kurā ir runa par Noteikumos paredzētajām tiesībām, risināmās tiesību problēmas ir tādas pašas kā tās, kas pastāv gadījumā, kad prasītāji pieprasa ierēdņa

vai darbinieka statusu un kad Tiesa un Pirmās instances tiesa izskata strīdus civildienesta procesa ietvaros (Tiesas 1975. gada 11. marta spriedums lietā 65/74 *Porrini u.c./EAEK u.c.*, *Recueil*, . lpp., 3.–13. punkts, un Pirmās instances tiesas 1998. gada 12. maija spriedums lietā T-184/94 *O'Casey/Komisija*, *RecFP*, I-A-183. lpp. un II-565. lpp., 56.–62. punkts).

43 Otrkārt, strīda starp Kopienu un tās darbiniekiem jēdziens tiesu praksē tiek plaši interpretēts, iekļaujot tā saturā arī lietas, kas attiecas uz personām, kuras nav ne ierēdņi, ne darbinieki, bet uz šādu statusu pretendē (Tiesas 1979. gada 5. aprīļa spriedums lietā 116/78 *Bellintani u.c./Komisija*, *Recueil*, 1585. lpp., 6. punkts, 1985. gada 11. jūlija spriedums apvienotajās lietās 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 un 10/84 *Salerno u.c./Komisija* un Padome, *Recueil*, 2523. lpp., 24. un 25. punkts, un 1989. gada 13. jūlija lietā 286/83 *Alexis u.c./Komisija*, *Recueil*, 2445. lpp., 9. punkts). Tas it īpaši attiecas uz konkursa kandidātiem (Tiesas 1965. gada 31. marta spriedums lietā 23/64 *Vandevyvere/Parlaments*, *Recueil*, 205. lpp., 214. lpp.). Komisija uzsver, ka pārāk ierobežota strīdu starp Kopienu un tās darbiniekiem interpretācija var radīt tiesisku nedrošību, izraisot iespējamajiem prasītājiem neskaidrību par to, kāda veida prasību izvirzīt vai arī piedāvājot viņiem mākslīgu izvēli.

44 Turklāt lietas *Ainsworth u.c./Komisija* un Padome (iepriekš minēts 10. un 13. punktā) un *Altmann u.c./Komisija* (iepriekš minēts 44. un 45. punktā), kas attiecās uz *JET* darbiniekiem, kuri nebija ne Kopienas ierēdņi, ne darbinieki, tika izskatītas, pamatojoties uz Noteikumiem.

45 Proti, šajā lietā prasītāji *a posteriori* ceļ prasību par finansiālām priekšrocībām, kas izriet no Noteikumiem, kurus, viņuprāt, attiecībā uz viņiem būtu bijis jāpiemēro pagātnē un kuri vairs nav spēkā. Turklāt, lai gan prasītāji apgalvo, ka daļu no viņu zaudējumiem veido finansiālie zaudējumi, kas saistīti ar iespēju tikt pieņemtiem darbā kā pagaidu darbiniekiem pēc *JET* projekta izbeigšanās, šie prasījumi nav saistāmi ar pieteikumu par tūlītēju vai nākotnē iespējamu pieņemšanu darbā Kopienas darbinieka statusā.

- 46 Tomēr ir jāatzīst, ka strīdam nebūtu priekšmeta un nebūtu uzsākta tiesvedība, ja nepastāvētu saikne ar tiesību normām, kas attiecas uz pagaidu darbiniekiem, ko Kopena ir pieņēmusi darbā, un saskaņā ar kurām tika iecelti darbinieki, ko dalībnieki nodeva darba grupas rīcībā. Tātad būtu aplami uzskatīt, ka ar civildienesta strīdiem nav saistīts jautājums par Noteikumu projekta darba grupas jēdziena piemērošanu prasītājiem attiecībā uz laiku, kad tie strādāja kopuzņēmuma *JET* labā.
- 47 Treškārt, visbeidzot, paši lietas dalībnieki ir izvēlējušies civildienesta strīda procedūru, kaut arī tās savā prasības pieteikumā par zaudējumu atlīdzību alternatīvi prasa izskatīt lietu, pamatojoties uz ārpuslīgumisko atbildību, kā minēts iepriekš 30. punktā. 2003. gada 23. septembra tiesas sēdes laikā prasītāji norādīja — pēc tam, kad viņi uzzināja, ka Komisija prasītāju prasījumus lietā T-45/01 izskatīja, pamatojoties uz Civildienesta noteikumiem, viņi savus zaudējumu atlīdzības pieteikumus noformēja līdzīgi. Viņi apstiprināja, ka, viņuprāt, šis strīds ir jāizskata, pamatojoties uz EAEKL 152. pantu. Komisija un Padome uzsvēra, ka izdarītā pārkāpuma pamatojums ir atrodams Civildienesta noteikumos.
- 48 Iepriekš minētie iemesli ir pietiekami, lai prasību izskatītu kā strīdu starp Kopenu un tās darbiniekiem. Šo secinājumu nemaina arī šīs lietas apstākļi, kas daudzos aspektos ir oriģināli, ko apstiprina lietas dalībnieki.
- 49 Pirmkārt, prasītāji, atšķirībā no iepriekš minētajām lietām *Ainsworth* u.c./Komisija un Padome un *Altmann* u.c./Komisija, nav *LIKAEA* darbinieki, kas nodoti kopuzņēmuma rīcībā un uz kuriem tāpēc attiecas *JET* Statūtu 8. pants.

- 50 Otrkārt, prasītāji neprasa un nekad nav prasījuši pagaidu darbinieka statusa piešķiršanu. Atšķirībā no iepriekš minētajiem spriedumiem lietās *Ainsworth* u.c./Komisija un Padome un *Altmann* u.c./Komisija, vai aizstāvības minēto Pirmās instances tiesas 2000. gada 10. maija spriedumu lietā T-177/97 *Simon*/Komisija, *RecFP*, I-A-75. lpp. un II-319. lpp., kas pēc apelācijas iesniegšanas ir atstāts spēkā ar Tiesas 2002. gada 27. jūnija spriedumu lietā C-274/00 P *Simon*/Komisija, *Recueil*, I-5999. lpp., prasītāji, viņu darbības kopuzņēmumā, laikā nekad nav lūguši Komisiju vai *JET* vadību tos pieņemt darbā kā pagaidu darbiniekus.
- 51 Treškārt, šis prasības priekšmets, kā minēts iepriekš 39. punktā, ir tikai zaudējumu atlīdzinājums, kas ir pieprasīts tikai pēc tam, kad *JET* projekts tuvojās noslēgumam vai īsi pēc tā izbeigšanās.
- 52 Neskatoties uz šiem īpašajiem apstākļiem, šis strīds ir jāizskata tiesas procesā starp Kopienu un tās darbiniekiem, pamatojoties uz EAEKL 152. pantu, un līdz ar to jāievēro atbilstošās tiesību normas, it īpaši attiecībā uz procesu un termiņiem.

Par pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

- 53 Formāli neizsakot nepieņemamības iebildumu, Komisija ar Padomes atbalstu tomēr uzsver, ka prasības par zaudējumu atlīdzību pieņemamība ir apstrīdama, jo ieinteresētās personas ir nokavējušas procesa uzsākšanu. Tā vērš uzmanību pirmām kārtām uz to, ka prasītāji varēja izvirzīt jautājumu par pieņemšanas darbā nosacījumiem, kurus viņi tagad apstrīd, jau kopš kopuzņēmuma *JET* darbības

uzsākšanas 1978. gadā un ka viņi ir brīvprātīgi piekrituši un, apzinoties visus apstākļus, parakstījuši līgumu ar savu darba devēju. Turklāt tā uzskata, ka pēc Pirmās instances tiesas iepriekš minētajā spriedumā lietā *Altmann* u.c./Komisija konstatētās apstākļu maiņas, kas notikusi *JET* projekta attīstības gaitā, prasītājiem bija jārikojas saprātīgā termiņā, skaitot no šī sprieduma pasludināšanas dienas. Komisija uzskata, ka, ņemot vērā šīs lietas īpašos apstākļus un to, ka Noteikumu 90. punkts nenosaka termiņu sūdzības iesniegšanai, saprātīgs termiņš nevar pārsniegt divus gadus.

- 54 Prasītāji norāda — tā kā Noteikumu 90. punkts nenosaka termiņu lūguma iesniegšanai, nekas viņiem nevar liegt noteikt brīdi, kad viņi nosūta Komisijai savus lūgumus atlidzināt zaudējumus. Viņi apgalvo, ka prasība ievērot saprātīgu termiņu, ko neparedz tiesību normas, ir pretrunā tiesiskās drošības un atpakaļejoša spēka aizlieguma principiem un šāda laika ierobežojuma izvirzīšana pēc tam, kad ir uzsākta tiesvedība, pārkāpj tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu, kas noteiktas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantā.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 55 Tā kā šis strīds, kā minēts iepriekš 52. punktā, ir jāizskata saskaņā ar EAEKL 152. pantu, šīs prasības pieņemamības noteikumi ir noteikti vienīgi Statūtu 90. un 91. punktā un atrodas ārpus EAEKL 151. panta un 188. panta (EKL 235. pants un 288. pants), kā arī Tiesas Reglamenta 43. panta (jaunajā redakcijā — 46. pants) piemērošanas jomas (Tiesas 1975. gada 22. oktobra spriedums lietā 9/75 *Meyer-Burckhardt*/Komisija, *Recueil*, 1171. lpp., 7., 10. un 11. punkts).
- 56 Ir neapstrīdams, ka prasītāji ir ievērojoši iepriekš minētās Noteikumu procesuālās normas. Noteikumu 90. punkta 1. daļa nenosaka nekādus termiņus lūguma iesniegšanai (Tiesas 1981. gada 21. maija spriedums lietā 29/80 *Reinartz*/Komisija, *Recueil*, 1311. lpp., 12. punkts), kam piekrist atbildētāji.

Pienākums ievērot saprātīgu termiņu

- 57 Tā kā nav atbilstoša regulējuma tiesību normās, saprātīgs termiņš ir jāievēro vienmēr, kad tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības principi atļauj Kopienas iestādēm un fiziskajām un juridiskajām personām rīkoties bez jebkāda ierobežojuma laikā, līdz ar to it īpaši riskējot, ka tiks apdraudēta radītās juridiskās situācijas stabilitāte. Zaudējumu atlīdzības prasību gadījumā, kuru rezultātā Kopienai var rasties finansiālas saistības, saprātīgus termiņus, ceļot prasības par zaudējumu atlīdzību, nepieciešams ievērot arī sabiedrisko līdzekļu aizsardzības interesēs, kas īpaši izpaužas attiecībā uz prasībām, kas izriet no ārpuslīgumiskās atbildības, Statūtu 46. pantā noteiktajā piecu gadu noilguma termiņā.
- 58 Kopienas iestādēm saprātīga termiņa ievērošana pieder pie labas pārvaldes principa (Tiesas 1997. gada 18. marta spriedums lietā C-282/95 P *Guérin automobiles*/Komisija, *Recueil*, I-1503. lpp.) un izriet no pamatprasības nodrošināt tiesisko drošību (Tiesas 1972. gada 14. jūlija spriedums lietā 52/69 *Geigy*/Komisija, *Recueil*, 787. lpp., 20. un 21. punkts).
- 59 Attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām vienā no lietām par zaudējumu atlīdzību Tiesa ir nospriedusi, ka personai, kas nevēlas uzņemties zaudējumu segšanas risku, ar pienācīgu rūpību ir jārūpējas par zaudējumu apjoma ierobežošanu (Tiesas 1992. gada 19. maija spriedums apvienotajās lietās C-104/89 un C-37/90, *Mulder u.c./Padome un Komisija, Recueil*, I-3061. lpp., 33. punkts).
- 60 Ierēdnim vai darbiniekam ir jāievēro saprātīgs termiņš lūguma iesniegšanai Kopienas iestādē, kas sāk tecēt brīdī, kad viņš uzzinājis par tiesību aktu vai būtisku, jaunu faktu (skatīt, par pieņemšanas darbā nosacījumu apstrīdēšanu, Tiesas 1983. gada

1. decembra spriedumu lietā 190/82 *Blomefield*/Komisija, *Recueil*, 3981. lpp., 10. un 11. punkts, Pirmās instances tiesas 1998. gada 25. marta rikojums lietā T-202/97, *RecFP*, I-A-163. lpp. un II-511. lpp., 24. punkts, un 2002. gada 29. aprīļa rikojums lietā T-68/98 *Jung*/Komisija, *RecFP*, I-A-55. lpp. un II-251. lpp., 41. punkts).

- 61 Šī prasība pēc analogijas ir jāpieņem arī lūgumam pieņemt lēmumu, ko iesniedz personas, kas nav ne ierēdņi, ne darbinieki, bet kas vērsas Kopienas iestādē un lūdz to pieņemt lēmumu.
- 62 Individuāls pienākums ievērot saprātīgu termiņu lūguma iesniegšanai atliedzināt kaitējumu, ko Kopiena nodarījusi attiecībā ar saviem darbiniekiem, kalpo pirmām kārtām mērķim, kas ir saistīts ar tiesisko drošību — izvairīties no Kopienas budžeta pakļaušanas izdevumiem, ko izraisījuši pārāk seni fakti.
- 63 Jebkurā gadījumā tā tas ir tad, ja prasības pieteikums, kā tas ir šajā gadījumā, satur tikai mantisku prasījumu un ja tas nevar mainīt tiesiskās attiecības starp konkrēto Kopienas iestādi un prasītāju vai starp šo iestādi un tās darbinieku.
- 64 Turklāt pretēji prasītāju apgalvotajam, prasība ievērot saprātīgu termiņu, kas nekādā veidā nekaitē tiesiskās drošības principam, drīzāk nodrošina tiesisko attiecību drošību. Tā neskar arī atpakaļejoša spēka aizlieguma principu, kas vispār ir pieļaujams ārpus krimināltiesībām (Tiesas 1990. gada 13. novembra spriedums lietā C-331/88 *Fedesa* u.c., *Recueil*, I-4023. lpp., 45. punkts). Turklāt tas, ka ikvienam ir

tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kas ir atzītas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantā, neliedz tiesai izdarīt secinājumu par to, ka attiecīgā darbība ir uzsākta pēc pārmērīgi ilga laika notecēšanas, arī tad, ja nav skaidru tiesību normu par tiesību zaudēšanu līdz ar noteikta termiņa iestāšanos.

- 65 No minētā izriet, ka prasītājiem šajā gadījumā viņu lūgums Komisijai atlidzināt zaudējumus, par kuriem tā, iespējams, ir atbildīga, bija jāiesniedz saprātīgā termiņā, kā tas izriet no Kopienas vispārīgajiem tiesību principiem, it īpaši no tiesiskās drošības principa.

Saprātīga termiņa ilgums

- 66 Laika posms, kurā šīm personām bija jāiesniedz Kopienas iestādēm savi lūgumi par zaudējumu atlīdzību, lai tos varētu uzskatīt par iesniegtiem saprātīgā termiņā no brīža, kad personas uzzināja par prettiesisko situāciju, ir jāizvērtē, ievērojot tiesiskos un faktiskos apstākļus, kas raksturo šo situāciju. Termiņa saprātīgums ir jāvērtē, ievērojot katras lietas faktiskos apstākļus un jo īpaši lietas iznākuma nozīmi ieinteresētajām personām, lietas sarežģītību un lietas dalībnieku uzvedību (Tiesas 2002. gada 15. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse VinylMaatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 187. punkts).
- 67 Ir jāatzīst, ka nevienā no dažādajiem gadījumiem, kad tiesu prakse ir prasījusi ievērot saprātīgu termiņu, nav salīdzināms ar šo tiesas procesu un to nevar izmantot kā pamatu analogijai par termiņa ilgumu.

- 68 Turpretim ir iespējams salīdzinājums ar piecu gadu termiņu, ko paredz Tiesas Statūtu 46. pants attiecībā uz iepriekš 57. punktā minēto ārpuslīgumisko atbildību, arī tad, ja šis termiņš nav piemērojams tiesas procesos starp Kapienu un tās darbiniekiem (iepriekš minētais spriedums *Meyer-Burckardt/Komisija*, 7., 10. un 11. punkts). Saskaņā ar šo tiesību normu no katra, kurš prasa kaitējuma atlīdzību no Kopienas, var prasīt termiņa ievērošanu, lai nodrošinātu tiesisko drošību un ievērotu visu intereses. Šī norma tik tiešām dod ieinteresētajām personām pietiekami ilgu laiku no zaudējumu rašanās, lai pieteiktu savas prasības Kopienas iestādē, un Kopienai — lai aizsargātu Kopienas finanšu līdzekļus pret prasībām, ko pieteikuma iesniedzēji ir iesnieguši pārāk nolaidīgi.
- 69 Minētais piemērs atbilst šai lietai, jo gadījumā, ja strids tiek izbeigts par labu prasītājiem, atzīstot Kopienas atbildību un piespriežot samaksāt viņiem kompensāciju, spriedums galvenokārt, kaut arī — ne tikai, ietekmētu Kopienas finanšu līdzekļus.
- 70 Tik tiešām, prasītājiem nekad nav bijušas tiešas tiesiskas attiecības ar kopuzņēmumu *JET* un Komisiju, un, jebkurā gadījumā, kopš 1999. gada 31. decembra kopuzņēmums vairs nepastāv. Laiks, kas prasītājiem bija vajadzīgs savas prasības celšanai, kam ir tīri mantisks raksturs, tāpēc nevar ne ietekmēt trešo personu iegūto tiesisko stāvokli, ne arī apšaubīt to tiesisko nosacījumu stabilitāti, saskaņā ar kuriem darbojas Kopienas iestādes. Tiesiskajai drošībai, kas šajā lietā ir jāaizsargā, prasot ievērot saprātīgu termiņu, tādējādi būtībā ir jāaizsargā Kopienas līdzekļi.
- 71 Šajos apstākļos, ņemot vērā līdzību ar Tiesas Statūtu 46. punktā noteikto piecu gadu termiņu prasībām, kas izriet no ārpuslīgumiskās atbildības, un citu tiesību normu vai arī pārliecinošu argumentu pret šī salīdzinājuma izmantošanu neesamību, pēc analogijas ir jāuzskata, ka ieinteresētajām personām, ja tās sevi uzskata par

prettiesiski diskriminētām, bija saprātīgā termiņā, kas nedrīkst pārsniegt piecus gadus no brīža, kad tās uzzināja par prettiesisko situāciju, jāiesniedz Kopienas iestādei lūgums par atbilstošu pasākumu veikšanu, lai novērstu šo stāvokli un to izbeigtu.

Saprātīga termiņa sākums

- 72 Tā kā nepastāv vienpusējs akts vai līgums, kas regulē attiecības starp Kopienas iestādi un katru no prasītājiem, ir jānoskaidro, kādi apstākļi ir atklājuši šo atsevišķu prasītāju diskrimināciju salīdzinājumā ar citiem darbiniekiem, kas strādāja *JET* projekta darba grupā. Šos apstākļus tad var uzskatīt par būtisku, jaunu faktu, no kura uzzināšanas brīža attiecīgajām personām bija jāievēro saprātīgs termiņš, lai iesniegtu lūgumus Komisijai.
- 73 Kā izriet no lietas materiāliem un iepriekš 28. un 29. punktā izklāstītajiem pieņemšanas darbā *JET* nosacījumiem attiecībā uz līgumdarbiniekiem, kādi ir prasītāji, kas ar līgumu nodoti uzņēmumam, starp *JET* vadību un trešiem uzņēmumiem, kas piedāvā darbaspēku, tika noslēgti līgumi par viena vai vairāku darbinieku nodošanu *JET* rīcībā uz gadu, ko varēja pagarināt. Prasītāji gan nepiedalījās šādā veidā noslēgtos individuālos vai kolektīvos līgumos, jo saskaņā ar šiem līgumiem viņu darba devējs bija *JET* līgumpartneris (individuālā standartlīguma 3. un 4. punkts, kolektīvā standartlīguma 5. un 8. punkts). Katrs darbinieks tomēr parakstīja pielikumu līgumam, kurā bija noteikti viņa pienākumi un atbildība, darbiniekam esot *JET* rīcībā, un kurā īpaši tika norādīts, ka viņam ir zināmi starp viņa darba devēju un *JET* noslēgtā līguma nosacījumi un viņš tiem piekrīt.

- 74 Līdz ar to minētie individuālie vai kolektīvie līgumi skaidri un viennozīmīgi noteica prasītāju stāvokli attiecībā pret *JET* kā trešo uzņēmumu — *JET* līgumpartneru — algotiem darbiniekiem, kurus darba devējs ir nodevis kopuzņēmuma rīcībā, proti, runa bija par darba nosacījumiem, kas atšķirās no tiem, kādi bija darbiniekiem, ko kopuzņēmuma rīcībā bija nodevis *UKAEA* vai citi dalībnieki un ar kuriem kopā viņiem bija jāstrādā.
- 75 No individuālajiem vai kolektīvajiem līgumiem, kas ir noslēgti starp *JET* un trešiem uzņēmumiem un pievienoti lietas materiāliem, izriet, ka tie tika slēgti uz laikposmu, kas nepārsniedz vienu gadu, ar iespēju tos pagarināt, bet tos jebkurā laikā varēja uzteikt, mēnesi iepriekš par to brīdinot (individuālā standartlīguma 2. punkts, kolektīvā standartlīguma 4. un 5.7. punkts). Komisija ir paskaidrojusi, ka šis laika ierobežojums ir saistīts ar *JET* piemērojamo budžeta gada principu, piebilstot, ka "līgumi ar uzņēmumiem ik reizi tika pagarināti uz nākamo gadu, ja attiecīgo personu pakalpojumi bija nepieciešami ilgāk par vienu gadu". Saskaņā ar standartlīgumu nosacījumiem līgumus varēja pagarināt tikai pēc kopuzņēmuma, nevis pēc trešā uzņēmuma iniciatīvas, nemaz nerunājot par tā darbiniekiem. Individuālā standartlīguma 2. punkts un kolektīvā standartlīguma 4. punkts līdzīgi nosaka, ka "kopuzņēmums atstāj sev tiesības pēc paša ieskatiem pagarināt līgumu vēl uz divpadsmit mēnešiem". Līgumu pagarināšana klusējot nebija paredzēta.
- 76 Prasītāji, kas saņēma laika algu, uzsver savu darba nosacījumu nedrošību. Komisija precizē, ka katras nedēļas beigās attiecīgajam darbiniekam un *JET* atbildīgajam administratoram (*responsible officer*) bija jāparaksta nostrādātā laika aprēķins, kas pēc tam tika nosūtīts uzņēmumam, kurš piedāvā pakalpojumus, darbinieku darba algas aprēķināšanai.
- 77 Izraksti no ziņojumiem par *JET* darbu, kas ir pievienoti lietas materiāliem, liecina, ka tādu līgumdarbinieku kā prasītāji pieņemšana darbā, pamatojoties uz ikgadēju izvērtējumu, bija raksturīga personāla vadības politikai, ko izlēma un īstenoja kopuzņēmums.

- 78 Komisija uzsver, ka prasītāju stāvoklis nebija tik nedrošs, kā viņi apgalvo, un ka viņi paļāvās uz to, ka tiks nodarbināti *JET* līdz programmas noslēgumam, kā liecina iesniegums, ko viņi 1997. gada 10. martā nosūtīja *JET* padomei, lai saņemtu īpašas prēmijas projekta beigās.
- 79 Taču no tiesību viedokļa apstākļi, ka kopuzņēmuma vadības gada līgumi parasti tika atjaunoti un 62 no 119 iesnieguma sastādītājiem bija nodarbināti *JET* 10–20 gadus un ilgāk, neietekmē prasītāju darba attiecību nestabilo raksturu, jo *JET* kompetencē bija darba attiecību pagarināšana, kas ik gadus bija jāizvērtē un skaidri jāizsaka.
- 80 Līdz ar to, tā kā prasītāju pieņemšana darbā un darba nosacījumu nedrošība, ko radīja terminētie gada līgumi, kurus jebkurā brīdī varēja uzteikt un kuru atjaunošana, kas nebija garantēta un bija atkarīga tikai no skaidri izteikta kopuzņēmuma lēmuma, neļauj apgalvot, ka attiecīgajām personām viņu stāvoklis pastāvīgi būtu bijis skaidrs kopš tā brīža, kad tās pirmo reizi tika nodotas *JET* rīcībā uz sākotnējo termiņu — vienu gadu.
- 81 Šī prasītāju stāvokļa īpatnība, kas atšķiras no tā, ko Pirmās instances tiesa konstatēja iepriekš minētajā spriedumā *Altmann* u.c./Komisija, neļauj uzskatīt šī sprieduma pasludināšanu par atskaites punktu, sākot ar kuru varēja uzskatīt, ka attiecīgās personas bija pietiekami informētas par minēto situāciju, kā to piedāvā Komisija.
- 82 Šajā gadījumā katra atsevišķa uz gadu noslēgta līguma — sākotnēja vai atjaunota — noslēgšana uz gadu ir brīdis, kad personas uzzina par prettiesisko situāciju, un tas ir būtisks, jauns fakts, no kura iestāšanās prasītāji uzzināja par potenciāli prettiesisko situāciju, kurā tie ir nokļuvuši tāpēc, ka Komisija viņiem nav piedāvājusi pagaidu darbinieku darba līgumus.

- 83 No iepriekš teiktā izriet, ka lūgumi atlīdzināt zaudējumus, kas ir iesniegti atbilstoši Noteikumu 90. punktam un kas ir nosūtīti laikposmā no 2000. gada 14. novembra līdz 2001. gada 5. maijam, kā minēts iepriekš 30. punktā, ir iesniegti saprātīgā termiņā attiecībā uz līgumiem, kas ir noslēgti vai pagarināti ne agrāk kā piecus gadus pirms šiem lūgumiem, t.i., atkarībā no gadījuma, datumā no 1995. gada 14. novembra līdz 1996. gada 5. maijam.
- 84 Prasība, kas ir iesniegta atbilstoši Noteikumu 90. un 91. punktā paredzētajam procesam, līdz ar to ir pieņemama daļā, kas attiecas uz prasījumiem par zaudējumu atlīdzību par laika posmu, kas sākas ar attiecīgās personas senāko darba līgumu, kas ir noslēgts vai pagarināts uz pieciem gadiem vai isāku laiku, pirms katrs no prasītājiem iesniedza savu lūgumu par zaudējumu atlīdzību.

Par atbildību

Par iespējamo prettiesisko rīcību

Lietas dalībnieku argumenti

- 85 Prasītāji galvenokārt norāda, ka viņu nepieņemšana darbā pagaidu darbinieku statusā bija prettiesiska divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, šī situācija bija pretrunā ar *JET* Statūtiem, jo viņi ietilpa "pārējā personāla" sastāvā, kas ir minēts Statūtu 8.1. un 8.5. punktā, un tāpēc viņiem saskaņā ar Statūtu 8.5. punktu bija jāpiedāvā darba līgumi uz noteiktu laiku. Otrkārt, prasītāji tika diskriminēti attiecībā pret Komisijas nodarbināto personālu, kas projekta darba grupā veica līdzīgus uzdevumus kā viņi.

- 86 No faktisko apstākļu viedokļa prasītāji apgalvo, ka viņi ietilpa projekta darba grupā, jo viņu toreizējais darbs un uzdevumi, viņu spējas, kompetence un kvalifikācija bija līdzīga tai, kāda bija projekta darba grupas locekļiem. Viņi darbojās tādos pat apstākļos, kādos strādāja projekta darba grupas locekļi, un pie tam bija tieši pakļauti Komisijas darbiniekiem un *JET* direktoram. Viņu funkcijas bija identiskas attiecībām, atbildībai un pienākumiem, kas attiecās uz projekta darba grupas struktūru. Prasītāji uzskata, ka attiecībā uz viņiem nevar aizbaidināties ar īpašiem atlases un pieņemšanas darbā nosacījumiem, kas ir saistīti ar prettiesiski diskriminējošu attieksmi, ko viņi cieta, jo viņiem praktiski nebija iespējams kļūt par EAEK darbiniekiem.
- 87 No tiesību viedokļa prasītāji apgalvo, ka viņi ietilpa projekta darba grupā un viņi bija jāpieņem darbā “pārējā personāla” statusā Statūtu izpratnē, neskatoties uz to, ka viņiem nebija tiesisku attiecību ar kopuzņēmumu *JET*, jo trešie uzņēmumi bija viņus vienīgi nodevuši *JET* rīcībā. Viņi norāda, ka Pirmās instances tiesa iepriekš minētajā spriedumā *Altmann* u.c./Komisija konstatēja, ka “projekta darba grupa ietver [ietvēra] arī līgumdarbiniekus, ko [*JET*] rīcībā bija nodevušās ārējas sabiedrības” (24. punkts).
- 88 Prasītāji uzskata, ka Komisija, atsaucoties uz (personāla, ar ko nav noslēgti darba līgumi) statusu, par kuru pati ir atbildīga, pārkāpj labas ticības, tiesiskās drošības un nepieļaujamas tiesību izmantošanas principus. Tā nevar arī atsaukties uz iepriekš minētā 2002. gada 27. jūnija sprieduma lietā *Simon*/Komisija apstākļiem, jo prasītāji neapgalvo, ka Komisija bija viņu faktiskais darba devējs un arī neprasa pagaidu darbinieka statusa atzīšanu *a posteriori*.
- 89 Prasītāji pakārtoti atsaucas uz to Statūtu grozījumu prettiesiskumu, kas izdarīti ar Lēmumu 98/585 un kas liedz iespēju “pārējo personālu” pieņemt darbā par pagaidu darbiniekiem.

- 90 Komisija uzsver, ka prasītāji, kas neatradās tiesiskās attiecībās ar kopuzņēmumu *JET*, jo to darba devējs nebija ne *UKAEA*, ne Komisija, nevarēja prasīt *a posteriori*, lai viņiem būtu tiesības uz tādu pat attieksmi kā Kopienas iestādes darbiniekiem, un, pamatojoties uz EAEK līgumu, juridiski nevarēja pieprasīt pieņemt darbā par pagaidu darbiniekiem *ex postfactum* (iepriekš minētais 2000. gada 10. maija spriedums lietā *Simon/Komisija*, pēc apelācijas atstāts spēkā ar iepriekš minēto 2002. gada 27. jūnija spriedumu lietā *Simon/Komisija*). Komisija uzsver, ka šī būtiskā juridiskā atšķirība liek šķēršļus prasītāju prasījumiem. Tā apgalvo, ka projekta darba grupas “pārējā personāla” jēdziens sākotnējo Statūtu 8. punktā neattiecas uz prasītājiem. “Pārējais personāls” Statūtu 8.1. un 8.5. punkta izpratnē atšķiras no pārējām personāla kategorijām, kas nepiederēja pie projekta darba grupas un tostarp aptvēra arī tādus līgumdarbiniekus kā prasītāji.
- 91 Komisija norāda, ka prasītāji ietilpa līgumpersonālā, kuru kopuzņēmums *JET*, kā jebkurš cits liels un komplekss uzņēmums, vienmēr ir izmantojis, jo īpaši tādēļ, ka uzņēmuma Statūti neļāva tam pašam pieņemt darbā savu personālu. Tā piebilst, ka runa ir par normālu un parastu norisi šādā uzņēmumā. Neskatoties uz to, ka *JET* Statūti neregulē šo jautājumu, pēc Komisijas uzskatiem, nekas netraucēja kopuzņēmumam izmantot šādu pieņemšanas darbā procedūru. Starp citu, Tiesa ir atzinusi Kopienas iestāžu pilnvaras noslēgt šādus līgumus (Tiesas 1989. gada 6. decembra spriedums lietā *C-249/87, Mulfingher u.c./Komisija, Recueil*, 4127. lpp.). Līdz ar to prasītāji — neatkarīgi no tā, vai viņus pieņēma darbā kolektīvi vai individuāli, — jebkurā gadījumā palika to trešo uzņēmumu darbinieki, kas piedāvā pakalpojumus kopuzņēmumam *JET*, vai to līgumslēdzēju darbinieki, kas piedāvā pakalpojumus šiem uzņēmumiem. Komisija uzskata, ka līdz ar to uz viņiem attiecas Anglijas un Velsas tiesību normas.
- 92 Komisija apgalvo, ka prasītāji nekad nav ne ietilpuši projekta darba grupā, ne arī uzskatīti par tās locekļiem. Fakts, ka dažiem no viņiem bija tāda kvalifikācija, kas ļautu viņiem ietilpt projekta darba grupā, nekādi neietekmē viņu tiesisko stāvokli. Tā piebilst, ka prasītāji, no kuriem seši strādāja rasēšanas birojā, nav iesnieguši pierādījumus, ka viņi ir pildījuši uzdevumus, kas ir pielīdzināmi projekta darba

grupas locekļu uzdevumiem. Informācija un norādes dažādos kopuzņēmuma *JET* dokumentos tikpat mazā mērā ietekmē attiecīgo personu tiesisko stāvokli kā fakts, ka daži no viņiem ietilpa *JET* vadošajā administratīvajā personālā, kas, pēc Komisijas uzskatiem, tomēr nepiešķir viņiem projekta darba grupas locekļa statusu.

93 Turklāt Komisija uzsver, ka prasītāji nekad nav ne pieteikušies, ne piedalījušies atlases procedūrās uzņemšanai projekta darba grupā, ne arī izvirzījuši savu kandidatūru laikā, kad tajā bija brīvas darba vietas. Šajā sakarā tā uzsver, ka *JET* vadība nekad nav likusi šķēršļus šādai profesionālajai izaugsmei, bet, tieši pretēji, atzinīgi novērtējusi līgumdarbiniekus, kas ar panākumiem izturēja atlases pārbaudījumus un tika uzņemti projekta darba grupā.

94 Komisija piebilst, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Altmann* u.c./Komisija Pirmās instances tiesa tāpat nošķir "pārējo personālu", kas minēts Statūtos, no citām kopuzņēmuma *JET* atrašanās vietā strādājošo darbinieku kategorijām. "Pārējā personāla" jēdziena svītrosānai no Statūtu 8. punkta, pamatojoties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Altmann* u.c./Komisija, bija jāizbeidz Pirmās instances tiesas aizliegtā atšķirīgā attieksme projekta darba grupā. Šie grozījumi neskāra līgumdarbiniekus, kas neietilpa šajā darba grupā. Komisija precizē, ka iespēja pieņemt darbā "pārējo personālu" nekad nav tikusi izmantota. Tā piebilst, ka prasītāji nekad nav izvirzījuši jautājumu par šīm savām tiesībām — tikt uzskatītiem par projekta darba grupas locekļiem "pārējā personāla" statusā.

95 Komisija norāda, ka tā nav pieļāvusi kļūdu, kas izraisītu tās atbildību, un ka prasītāji netika diskriminēti ne no tiesību viedokļa, ne faktiski, jo tie juridiski nebija projekta darba grupas locekļi un viņi nav arī pierādījuši, ka atradās darba grupas locekļiem pielīdzināmā stāvoklī.

- 96 Padome savukārt pauž šaubas, vai tās Lēmums 98/585 par kopuzņēmuma Statūtu grozījumiem, kurš tiek apstrīdēts kā prettiesisks, šajā gadījumā ir piemērojams. Tā uzsver, ka Statūtu grozījumi bija tiesiski un piemēroti un tiem katrā gadījumā nav nekāda sakara ar šo lietu, jo visi prasītāji bija sākuši strādāt pie *JET* projekta pirms Lēmuma 98/585 stāšanās spēkā.
- 97 Padome apgalvo, ka tā savas kompetences robežās ir tiesīga lemt par izmaiņām kārtībā, kādā tiek pieņemts darbā personāls *JET* projekta darba grupā, un tai nav juridiska pienākuma pamatoties uz "pārējā personāla" jēdzienu. Komisija norāda, ka tai nebija pienākuma pieņemt regulējumu, saskaņā ar kuru kā pārējais personāls tiktu pieņemtas darbā personas, kas nav izelsmes organizāciju personāls, vai arī noteikt īpašu regulējumu personālam, kas ir pieņemts darbā, pamatojoties uz pakalpojumu līgumiem.
- 98 Padome uzsver, ka prasītāji, ko kopuzņēmuma *JET* rīcībā nav nodevis ne *UKAEA*, ne citi kopuzņēmuma dalībnieki, bet kas strādāja tā atrašanās vietā, pamatojoties uz pakalpojumu sniegšanas līgumiem ar trešām personām, nav pieskaitāmi pie personāla kategorijas, kas saskaņā ar iepriekš minēto spriedumu lietā *Altmann u. c./Komisija* tika diskriminēta. Tā piebilst, ka šī jēdziena likvidēšanas rezultātā nav radīta nekāda diskriminācija un pēc Statūtu grozīšanas nav notikusi neviena pieņemšana darbā.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 99 Par Kopienas ārpuslīgumisko atbildību un it īpaši strīdiem, kas, līdzīgi kā šajā lietā, attiecas uz Kopienas un tās darbinieku attiecībām, Kopienu tiesības atzīst tiesības uz zaudējumu atlīdzību tikai tad, ja ir istenojušies trīs nosacījumi, proti, Kopienas iestāžu prettiesiska rīcība, faktiski radušies zaudējumi un cēloņsakarības esamība

starp šo rīcību un attiecīgajiem zaudējumiem (skatīt, piemēram, Tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā C-259/96 P Padome/*de Nil* un *Impens, Recueil*, I-2915. lpp., 23. punkts).

- 100 Lai izvērtētu to, cik pamatota ir prasītāju prasība par zaudējumu atlīdzību, pirmkārt, ir jādefinē “projekta darba grupas” jēdziens, kā tas ir formulēts *JET* Statūtu sākotnējā redakcijā, t.i., jākonstatē, kādi īpaši uzdevumi, funkcijas un atbildība bija uzticēti tās locekļiem. Otrkārt, ir jāpārbauda, vai prasītāji pildīja uzdevumus, funkcijas un uzņēmas atbildību, kas atbilst tai, kāda bija projekta darba grupas locekļiem, un līdz ar to, kā viņi apgalvo, faktiski atbilda “pārējā personāla” kategorijai, kuras locekļus saskaņā ar Statūtu 8.5. punktu Komisija pieņēma darbā kā pagaidu darbiniekus saskaņā ar Kopienu Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (turpmāk tekstā — “Nodarbināšanas kārtība”).
- 101 Ir neapstrīdams, ka “pārējā personāla” pieņemšanai darbā [atbilstoši viennozīmīgam Statūtu regulējumam] bija jānotiek, pamatojoties uz pagaidu darbinieku darba līgumiem. Lietas dalībniekiem ir domstarpības par to, vai prasītāji tiešām ir pieskaitāmi šai īpašajai kategorijai un līdz ar to Komisijai bija jāpiedāvā viņiem šādi līgumi.

Par “projekta darba grupas” un “pārējā personāla” jēdzieniem

- 102 Runājot par jēdzienu “projekta darba grupa”, *JET* Statūti, it īpaši to sākotnējās redakcijas 8. punkts, kas ir citēts iepriekš 13. punktā, nesatur funkcionālu projekta darba grupas locekļiem piešķirto uzdevumu definīciju. No 8.2. punkta izriet, ka projekta darba grupas sastāvam ir jānodrošina projekta Kopienu raksturs, nosaucot tos amatus, kuriem ir nepieciešama noteikta līmeņa kvalifikācija, kā, piemēram,

fiziķi, inženieri un atbilstoša līmeņa administratīvie darbinieki. 8.3. punkts precizē, ka kopuzņēmuma dalībnieki nodod tā rīcībā šādus kvalificētus darbiniekus. 8.2. punkts turklāt projekta direktoram piešķir plašas pilnvaras izvēlēties personālu.

- 103 Komisija nav sniegusi definīciju, kas raksturotu amatu, kurus ieņem projekta darba grupas locekļi, kompetenci, kvalifikāciju, funkcijas un atbildību un to atšķirību no prasītāju amatiem, bet galvenokārt balstījies uz apgalvojumu, ka prasītāji nepieder projekta darba grupai. Atbildētāja ir tikai norādījusi, ka *JET* padome sākotnēji nolēma, ka projekta darba grupā neietilps ražošanas personāls.
- 104 Tātad, izņemot šo gadījumu, projekta darba grupa acīmredzot nav jāsaprot kā noteikta hierarhijas pakāpe vai tāda, kam nepieciešama skaidri definēta profesionāla kompetence.
- 105 Pirmkārt, Statūtu 8.2. punkta attiecībā uz projekta darba grupas sastāvu, kas attiecībā uz fiziķu, inženieru un "atbilstoša līmeņa" administratīvā personāla amatiem iesaka nosrošināt projekta Kopianu raksturu, pretējā nozīme ir, ka projekta darba grupa aptvēra arī pārējos dažāda līmeņa amatus. Turklāt Komisija darbam projekta darba grupā apstiprināja arī administratīvo personālu, nesaistot piederību darba grupai ar vadošām funkcijām.
- 106 Otrkārt, *JET* gada ziņojumos, izraksti no kuriem ir pievienoti lietas materiāliem, nodaļā "Personāls" tiek nodalīti darbinieki, kas pieder pie projekta darba grupas (*team posts*), kuru veido pagaidu darbinieki, kas pieņemti darbā saskaņā ar EAEEK līgumu (darbinieki, ko kopuzņēmuma rīcībā ir nodevuši tā dalībnieki, izņemot *UKAEA*, saskaņā ar Statūtu 8.5. punktu), no *UKAEA* darbiniekiem, Komisijas (Komisijas Ģenerāldirektorāta, kas ir atbildīgs par zinātnei, pētniecību un attīstību)

darbiniekiem un no darbiniekiem, kas nepieder projekta darba grupai (*non team posts*), bet ir iecelti, pamatojoties uz līgumiem (*contract posts*), tomēr šis budžetam atbilstošais izklāsts neatbilst funkcionālam dalījumam pēc atšķirīgām divu veidu pilnvarām. Tāpat arī no šiem ziņojumiem izriet, ka līgumdarbinieki ir iecelti tostarp inženiera amatā, kas Statūtu 8.2. punktā ir skaidri nosaukts kā projekta darba grupas amats, un ka tādos amatos, kā, piemēram, rasētājs vai datoroperators, varēja iecelt darbiniekus, kas vai nu piederēja, vai nepiederēja projekta darba grupai.

107 Turklāt, ņemot vērā programmas zinātnisko un tehnoloģisko sarežģītību, kas ir uzsvērtā iepriekš 8. punktā, minētā Lēmuma 78/471 preambulā, projekta darba grupa, kas palīdz projekta direktoram viņa uzdevumu izpildē (8.1. punkts), tajā skaitā — īstenot projekta attīstības plānu (7.2. punkts), veidoja viennozīmīgi lielāko kopuzņēmuma daļu un aptvēra visus cilvēku resursus, kas bija nepieciešami programmas īstenošanai.

108 Tātad projekta darba grupa acīmredzami nebija slēgta un iepriekš noteikta, no kuras viennozīmīgi būtu izslēgti prasītāju amati un kvalifikācija; tāpat arī kopuzņēmumā nebija stingra un pastāvīga iedalījuma pēc uzdevumu veida, kas atšķirtu tos projekta darba grupas uzdevumus, ko varēja veikt tikai pastāvīgie šīs darba grupas locekļi projekta darba grupas vārdā, no pārējiem, kas nebija darba grupas kompetencē. Tieši pretēji, ir jākonstatē, ka darba grupa aptvēra dažādas kvalifikācijas zinātniskos, tehniskos un administratīvos darbiniekus, kas atradās atšķirīgās hierarhijas pakāpēs.

109 Tādējādi “projekta darba grupas” jēdziens ir jāsaprot, kā tas ir definēts Lēmumā 78/471, kā EAEK programmas “Fusion” īstenošanai nepieciešamo funkciju kopums.

- 110 Attiecībā uz “pārējā personāla” jēdzienu *JET* Statūti to sākotnējā redakcijā min divas personāla grupas, kas veido projekta darba grupu: personāls, ko kopuzņēmuma rīcībā nodevuši tā dalībnieki, un “pārējais personāls” (8.1. punkts). Turklāt bija paredzēts (8.5. punkts), ka, izņemot *UKAEA* personālu, kas saglabā savu statusu un kura stāvoklis iepriekš minētajā [1991. gada 19. decembra] spriedumā lietā *Altmann* u.c./Komisija tika pasludināts par diskriminējošu, projekta darba grupas darbinieki, ko kopuzņēmuma rīcībā ir nodevuši tā dalībnieki, un astotajā punktā minētais “pārējais personāls” tiek pieņemts darbā kā pagaidu darbinieki atbilstoši Nodarbināšanas kārtībai.
- 111 “Pārējā personāla” kategorija tiek definēta tikai kā veids, kādā notiek pieņemšana darbā, ko nosaka *JET* Statūti. Turklāt, kā izklāstīts iepriekš 100. punktā, saskaņā ar šiem Statūtiem nav pienākuma “pārējo personālu” pieņemt darbā kā pagaidu darbiniekus, par ko ir strīds, bet jautājums ir par to, vai prasītāji, tā kā tie praktiski piederēja projekta darba grupai, bija jāpieņem darbā ar tādiem nosacījumiem, kas bija paredzēti uzņemšanai šajā īpašajā kategorijā.
- 112 Komisija un Padome norāda, ka šī iespēja pieņemt darbā “pārējo personālu”, noslēdzot pagaidu darbinieku darba līgumus, ko paredz *JET* Statūti, nekad netika izmantota un Kopienas iestādes, kas katrā laikā varēja noslēgt līgumus par produktu un pakalpojumu iegādi, varēja arī brīvi lemt par izmaiņām attiecībā uz personu pieņemšanu darbā projekta darba grupā. Tām nekādā gadījumā nebija juridiska pienākuma pieņemt darbā “pārējo personālu” kā pagaidu darbiniekus.
- 113 Faktiski, Kopienas iestādēm ir plašas pilnvaras izvēlēties līdzekļus, kas ir vislabāk piemēroti to personāla vajadzību apmierināšanai (Tiesas 1989. gada 28. februāra spriedums apvienotajās lietās 341/85, 251/86, 258/86, 259/86, 262/86 un 266/86, 222/87 un 232/87 *Van der Stijl* u.c./Komisija, *Recueil*, 511. lpp., 11. punkts), it īpaši

attiecībā uz pagaidu darbinieku pieņemšanu darbā (Pirmās instances tiesas 1998. gada 17. novembra spriedums lietā T-217/96 *Fabert-Goossens/Komisija, RecFP*, I-A-607. un II-1841. lpp., 29. punkts). Tas tādā pat mērā attiecas uz kopuzņēmuma organizāciju un funkcionēšanu (iepriekš minētais spriedums *Altmann u.c./Komisija*, 154. punkts).

- 114 Apstākļi, ka *JET* Statūti paredzēja projekta darba grupas “pārējā personāla” pieņemšanu darbā, pamatojoties uz pagaidu darbinieku darba līgumiem, neuzlika Komisijai par pienākumu to darīt, ja tas nebija nepieciešams projekta darba grupai. Līdz ar to kopuzņēmuma vadībai, sastādot projekta darba grupu, bija visas iespējas novērtēt, cik liela daļa vajadzīga katrai no abām Statūtu 8.1. punktā nosauktajām darbinieku grupām (personāls, ko kopuzņēmuma rīcībā nodod tā dalībnieki, un “pārējais personāls”), pie kam tās lēmums tika izteikts ar ierakstu štatu sarakstā, kas ir atspoguļots gada budžetā. Vadība pat varēja prasīt, lai uzņēmumi, kuri piedāvā darbspēku vai pakalpojumus, veic dažādus uzdevumus, kas ir nepieciešami kopuzņēmuma darbībai, bet nav pieskaitāmi funkcijām, kas piešķirtas, pamatojoties uz līgumiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Mulfinger u.c./Komisija*, 14. punkts), t.i., funkcijām, kuru nodrošināšana bija uzticēta projekta darba grupai, strādājot projekta direktora pakļautībā.
- 115 Turpretim *JET* vadība nevarētu noslēgt šādus līgumus ar sabiedrībām, kas piedāvā darbspēku vai pakalpojumus, lai izvairītos no Statūtu normu piemērošanas (Tiesas 1985. gada 20. jūnija spriedums lietā 123/84 *Klein/Komisija, Recueil*, 1907. lpp., 24. punkts, un iepriekš minētais spriedums *Mulfinger u.c./Komisija*, 11. punkts). Uzdevumus, kas ar līgumiem uzticēti Kopienas iestādēm, faktiski nevar nodot ārējiem uzņēmumiem, bet tie ir jāveic darbiniekiem, kas ir pakļauti Civildienesta noteikumiem (spriedums *Mulfinger u.c./Komisija*, 13. un 14. punkts).
- 116 Kā izriet no iepriekš 8., 107. un 109. punktā minētā Lēmuma 78/471, *JET* projekts bija nozīmīgs EAEK programmas “Fusion” īstenošanas posms, kura zinātniskā un tehnoloģiskā sarežģītība, nozīme Kopienas apgādes nodrošināšanā, finanšu līdzekļi

un tā īstenošanai nepieciešamie darbinieki bija kopuzņēmuma izveidošanas iemesls. Šāds projekts, kura īstenošanu nodrošināja Statūtos paredzētā *JET* projekta darba grupa, kā izklāstīts iepriekš 107. punktā, piederēja iepriekš 1. un 2. punktā nosauktajiem uzdevumiem, kuru izpilde ar EAEK līgumu uzticēta Kopienai.

- 117 Tādējādi, runājot par to uzdevumu sadali kopuzņēmuma *JET* ietvaros, kas ar līgumiem bija uzticēti Kopienas iestādēm, kā tas izriet no iepriekš minētās tiesu prakses spriedumā *Mulfinger* u.c./Komisija, šos uzdevumus, kas nebija uzticēti darbiniekiem, ko kopuzņēmuma rīcībā bija nodevuši tā dalībnieki, varēja īstenot tikai "pārējais personāls", kas bija pieņemts darbā kā pagaidu darbinieki atbilstoši Nodarbināšanas kārtībai, kā to prasa sākotnējie *JET* Statūti.
- 118 Līdz ar to ir jānosaka, vai prasītāji, neskatoties uz viņiem noteikto pieticīgo tiesisko un budžeta stāvokli, viņiem piešķirto pilnvaru dēļ nav jāuzskata par projekta darba grupas daļu saskaņā ar Statūtu 8. punktu.
- 119 Šajā sakarā Komisijas arguments, kam pievienojas Padome — proti, ka prasītājiem nebija tiesisku attiecību ar kopuzņēmumu *JET* un viņi nekad netika uzskatīti par tādiem, kas ietilpst projekta darba grupā, kuras ietvaros nekad nenotika "pārējā personāla" iecelšana, — nav atbilstīgs, jo runa ir tieši par to, vai bija vai nebija pamats tiesiski neuzskatīt prasītājus par projekta darba grupas daļu ar visām attiecīgām sekām, kas izriet no Civildienesta noteikumiem.

Par uzdevumiem, kuru izpildi prasītāji nodrošināja kopuzņēmumā JET

- 120 Starp lietas dalībniekiem pastāv strīds par to uzdevumu būtību, ko prasītāji pildīja kopuzņēmumā *JET*. Ieinteresētās personas norāda, ka viņu kvalifikācijas, funkciju un atbildības dēļ viņi praktiski bija projekta darba grupas locekļi. Turpretim Komisija uzskata, ka šīs personas bija viendabīga grupa, ko veidoja nediferencēti algoti darbinieki, kuru uzdevumi, ko šīs personas pārvērtē, lielākoties nebija saistīti ar projekta darba grupas locekļu uzdevumiem.
- 121 Kā izriet no lietas materiāliem, it īpaši no tiem dokumentiem, kas attiecas uz prasītāju amatiem un kvalifikāciju, ko Komisija nav nopietni apstrīdējusi, bet vienīgi apšaubījusi attiecībā uz atbildības pakāpi, kāda bija prasītājiem, seši no viņiem bija rasētāji, trīs — inženieri, divi — fiziķi, viens — darbinieks, kas atbild par apkopi, un viens tehniķis. Tātad prasītāju amati un kvalifikācija, ko uzskaita Komisija, pēc to būtības un līmeņa viennozīmīgi atbilst pastāvīgo projekta darba grupas locekļu amatiem un kvalifikācijai. Turklāt Komisija 2003. gada 8. maija tiesas sēdē atzina, ka nebija būtisku atšķirību starp projekta darba grupas pastāvīgajiem locekļiem un prasītājiem — abu grupu kvalifikācija un darba pieredze bija līdzīgas, — bet veids, kādā tika pieņemts darbā tāds personāls kā prasītāji, ir izskaidrojams ar administratīviem apsvērumiem, proti, lai “aizpildītu robus”.
- 122 Šo funkciju līdzību apstiprina *JET* personāla saraksts. Ziņojums par *JET* darbību 1997. gadā, kas ir iesniegts kā piemērs, liecina, ka gandrīz visos *JET* amatos ir pārstāvēti līgumdarbinieki, nenošķirot tos no viņu kolēģiem, kas ir pastāvīgie projekta darba grupas locekļi, un ka līgumdarbinieki strādāja amatos, kuru nosaukumi dažkārt bija pilnībā identiski viņu kolēģu amatu nosaukumiem. Turklāt no personāla saraksta izriet, ka četros gadījumos — “Finance service” (finanšu dienests), “Quality Assurance Group” (kvalitātes nodrošināšanas grupa), “Remote

Handling Group” (tālvadības grupa) un “Magnet Systems Group” (magnētisko sistēmu grupa) — atbildīgais par nodaļas vai darba grupas vadību piederēja līgumpersonālam.

- 123 Turklāt nav apstrīdams, ka daži prasītāji bija uzņēmušies atbildību projekta darba grupā. Tas, ka daži no viņiem ir iekļauti *JET* darbinieku sarakstā vai arī citos kopuzņēmuma dokumentos, ir papildu pierādījums tam, ka šīs personas faktiski bija uzņemtas šajā darba grupā. Tāpat Komisija ir atzinusi, ka daži no prasītājiem ir devuši zinātnisku ieguldījumu, sagatavojot atsevišķus gada ziņojumus par *JET* attīstību.
- 124 Īpašie gadījumi, kad daži no prasītājiem pildīja tehniskus izpilddarbus, nevar ietekmēt iepriekš minētos secinājumus, jo projekta darba grupas sastāvs (kā tika konstatēts iepriekš), acīmredzot nebija jau sākotnēji noteikts, nemainīgs un ierobežots, un visā *JET* programmas darbības laikā tajā pastāvēja prasītāju amatiem ekvivalenti amati.
- 125 Individuālo vai kolektīvo līgumu nosacījumi, kas tika noslēgti starp kopuzņēmumu *JET* un trešiem uzņēmumiem, tāpat liecina, ka prasītāju darba nosacījumus noteica *JET* vadība, ka prasītāji bija pakļauti vadībai un viņu pienākums bija ievērot tiesību normas, kas attiecas uz kopuzņēmumu (individuālā standartlīguma 3. punkts un kolektīvā standartlīguma 5. punkts). Prasītāji apgavo (kas netiek apstrīdēts), ka viņu darba nosacījumus attieībā uz faktisko organizāciju, saturu un metodēm noteica kopuzņēmuma *JET* vadība, kas nav apstrīdēts.
- 126 Ziņojumi par *JET* darbību apstiprina līgumpersonāla un projekta darba grupas ciešo sadarbību un pierāda, ka projekta darba grupas uzdevumus varēja vienlīdz uzticēt gan pastāvīgajiem šīs darba grupas locekļiem, gan līgumpersonālam. Ziņojumā par

1981. gadu, pēc norādes uz projekta darba grupas locekļu pieaugumu (14. lappusē) ir teikts:

“Joprojām ir grūti pieņemt darbā atsevišķus darbiniekus, it īpaši inženierus un tehniķus, neskatoties uz to, ka šā gada otrajā pusē situācija uzlabojās, inženieru un tehniķu amatos pieņemot darbā Lielbritānijas personālu. Tomēr vēl arvien nākas nodarbināt ievērojamu līgumdarbinieku skaitu.”

127 Kā izriet no lietas materiāliem, visā kopuzņēmuma pastāvēšanas periodā *JET* projekta vajadzībām pastāvīgi tika nodarbināts ļoti liels skaits līgumdarbinieku.

Par projekta darba grupai vajadzīgo personālu

128 Ir skaidrs, ka *JET* padome, kas sākotnēji nolēma izmantot līgumdarbiniekus inženiertehnisko speciālistu darba vietu aizpildīšanai, kā ir teikts iepriekš 102. punktā, vēlāk būtiski paplašināja šo jomu, proti, attiecinot to arī uz līguma pamata nodarbinātām grupām. Komisija šajā sakarā savā iebildumu rakstā precizēja, ka kopuzņēmumam bija jānoslēdz līgumi par līgumpersonāla nodošanu kopuzņēmuma rīcībā, ja projekta darba grupai nepieciešamo zinātnisko, tehnisko un administratīvo personālu bija grūti nodrošināt, saskaņā ar Statūtiem norīkojot darbā projekta grupā *JET* dalībnieku personālu. Pirmās instances tiesa savukārt iepriekš minētā sprieduma lietā *Altmann* u.c./Komisija 100. punktā konstatēja, ka “pēc tam, kad bija precizēta vienošanās par uzņēmējas organizācijas atbalstu, kas tika apspriesta 1987. gadā un ko *JET* Padome pieņēma 1988. gadā, virkne pakalpojumu, ko līdz tam sniedza uzņēmēja organizācija, pamatojoties uz šo vienošanos par sniedzamo atbalstu, kopš tā brīža tika sniegti, pamatojoties uz komercīgumiem, kas noslēgti konkursa kārtībā”.

- 129 Līgumdarbinieki tika iecelti, pamatojoties vai nu uz individuāliem, vai kolektīviem līgumiem (darbinieku grupas) atbilstoši iepriekš 28. un 29. punktā izklāstītajiem nosacījumiem. Darbinieki, kas šādā veidā tika iecelti budžetā paredzētajās darba vietās, bija uzskaitīti štatu sarakstā un norādīti kā nepiederoši projekta darba grupai.
- 130 Lietas materiālos esošie izraksti no *JET* gada ziņojumiem par 1981., 1986., 1989., 1990 un 1998. gadu, kā arī Revīzijas palātas 1987. gada ziņojums par *JET*, uzrāda to līgumdarbinieku skaitu, ko algoja trešie uzņēmumi, kas kā *JET* līgumpartneri savukārt nodeva tā rīcībā darbaspēku visā kopuzņēmuma pastāvēšanas laikā.
- 131 No šo ziņojumu nodaļās "Personāls" sniegtās informācijas izriet, ka darbinieki, kas bija iecelti, pamatojoties uz līgumiem, neietilpa projekta darba grupā un bija nošķirti no tās darbiniekiem, tomēr veidoja būtisku projektā strādājošā personāla vispārējo štatu daļu, t.i., piemēram, 37 % 1986. gadā un 48 % 1998. gadā.
- 132 Ziņojumā par 1986. gadu minēta "nepieciešamība nodarbināt aizvien lielāku skaitu līgumdarbinieku, lai nodrošinātu vajadzīgo darbaspēku", piebilstot, ka, "kaut arī darba grupā piešķirto štata vietu skaits paliek nemainīgs — 165 EAEK štata vietas, 260 un 19 štata vietu norikojumiem, respektīvi, *UKAEA* un programmas "Fusion" [Komisijas ģenerāldirektorāts, kas atbildīgs par zinātņi, pētniecību un attīstību], *JET* padome ir apstiprinājusi jaunu līgumpersonāla maksimālo apmēru — 210 štata vietas, kas nozīmē pieaugumu par 44 štata vietām, salīdzinot ar iepriekšējo gadu". Turklāt ziņojumā ir teikts:

"Līgumpersonāla štata vietas ieņem darbinieki, kas ir nodarbināti sabiedrībās un citās organizācijās un ir nodoti *JET* rīcībā, pamatojoties uz līgumiem, kas noslēgti ar šīm sabiedrībām."

- 133 Revīzijas palātas ziņojumā par 1987. gadu norādīts, ka apstiprinātajā štatu sarakstā 449 štata vietas ir piešķirtas projekta darba grupai un 231 štata vieta — ligumpersonālam, no kurām kā aizpildītas ir reģistrētas 372 projekta darba grupai atvēlētās štata vietas un 259 ligumpersonālam atvēlētās štata vietas. Ziņojuma turpinājumā tiek norādīts, ka ligumpersonāls nebija tieši saistīts ar kopuzņēmumu *JET*, bet, ka sabiedrības bija noslēgušas līgumus ar kopuzņēmumu atbilstoši piedāvājumu konkursa kārtībai. Pēc Revīzijas palātas pieprasījuma kopuzņēmuma vadība sāka reģistrēt ligumdarbinieku pieņemšanai darbā paredzētos līdzekļus kā personāla izdevumus.
- 134 Statistikas dati, kas iekļauti lietas materiāliem pievienotajā *JET* ziņojumā par trim gadiem — 1986., 1989. un 1998. gadu, — uzrāda ievērojamu ligumpersonāla skaitlisko sastāvu projekta darba grupas ietvaros un ārpus tās, t.i., to, ka ar ligumpersonāla palīdzību tika aizpildīts liels skaits gan budžeta, gan faktisko štata vietu.

Gads	1986		1989		1998	
	budžets	aizpildītas	budžets	aizpildītas	budžets	aizpildītas
Prognozētais/faktiskais stāvoklis						
Štata vietu skaits projekta darba grupā	444	384	470	383	Nav ziņu	242,5
Līgumdarbinieku štata vietas	210	229	210	242	Nav ziņu	255

- 135 Līdz ar to, kā ir norādīts 128. punktā iepriekš, *JET* vadības līgumdarbinieku, tādu kā prasītāji, masveida izmantošana, lai nodrošinātu vajadzīgo darbaspēku, ko nespēja kopuzņēmuma dalībnieki, nododot tā rīcībā savus darbiniekus, patiesi bija ar mērķi izpildīt projekta darba grupas uzdevumus. *JET* gada ziņojumi nepārprotami liecina

par grūtībām, ar kurām pastāvīgi saskārās kopuzņēmums; tā, piemēram, iepriekš 126. punktā minētajā ziņojumā par 1981. gadu jo īpaši uzsvērtas problēmas saistībā ar inženieru un tehniķu amatiem. No ziņojumiem izriet, ka visā *JET* pastāvēšanas periodā šīs grūtības zināmā mērā tika risinātas, masveidā un atkārtoti pieņemot darbā līgumpersonālu. 134. punktā iepriekš atainotā tabula turklāt pierāda, ka ne vienmēr varēja aizpildīt projekta darba grupai budžetā atvēlētās štata vietas un tās nācās aizpildīt, pieņemot darbā līgumpersonālu.

- 136 Turklāt daudzi prasītāji ilgu laika posmu līdzdarbojās *JET* projektā. No trīspadsmit prasītājiem vienpadsmit kopuzņēmumā strādāja vairāk nekā piecus gadus, no tiem astoņi — vairāk nekā desmit gadus, pieci — vairāk nekā piecpadsmit gadus un trīs — vairāk nekā divdesmit gadus. Divi pārējie prasītāji strādāja *JET* četrus gadus. Kā jau tika konstatēts iepriekš, šo personu uz vienu gadu noslēgtos līgumus varēja pagarināt un tie arī tika pagarināti. Prasītāji norāda, ka *JET* vadība bieži pieprasīja viena vai otra no viņiem iecelšanu un pēc tam — līguma atjaunošanu, kas netiek apstrīdēts. Šī ilgstošā darbinieku ar īpašu kvalifikāciju līdzdarbība tāpat arī liecina, ka viņi varēja nodrošināt vajadzīgo darbaspēku un viņu uzdevumi bija svarīgi *JET* projektam.
- 137 No visa iepriekš minētā izriet, ka prasītāji pildīja uzdevumus, ka bija līdzvērtīgi projekta darba grupas pastāvīgo locekļu uzdevumiem un viņu iecelšanas mērķis bija kompensēt visā *JET* programmas darbības periodā aktuālo tā personāla trūkumu, ko nespēja nodrošināt kopuzņēmuma dalībnieki, nododot tā rīcībā savu personālu.
- 138 Turklāt Komisija 2003. gada 8. maija sēdē apstiprināja, ka prasītāji ir pildījuši svarīgus uzdevumus *JET* projektā, kas bija nozīmīgs pētniecisks projekts EAEK līguma ietvaros. Tomēr atbildētāja norāda, ka tiesu prakse, kas izriet no iepriekš minētā sprieduma *Mulfinger* u.c./Komisija, ir piemērojama tikai tad, ja attiecīgās funkcijas ir raksturīgas Kopienų civildienestam un runa ir par civildienestam raksturīgiem uzdevumiem, ko var pildīt tikai Kopienų darbinieki. Šī Komisijas interpretācija ir pretrunā Tiesas noteiktajiem kritērijiem. Tādējādi šajā lietā un

saskaņā ar tiesu praksi, kas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Mulfinger* u.c./Komisija, uzdevumi, kurus pildīja projekta darba grupas locekļi, kas tieši, nevis tikai pakārtoti piedalījās tādas programmas īstenošanā, kas bija Kopienas interesēs un kuras izpildei tika dibināts kopuzņēmums saskaņā ar EAEK līgumu, ir uzskatāmi par uzdevumiem, kas ietilpst EAEK uzticētajā pētniecības misijā, un līdz ar to bija jāīsteno Noteikumu ietvaros, kā tas, starp citu, bija paredzēts Statūtu 8. pantā.

- 139 Visbeidzot, var pamatoti secināt, ka, ņemot vērā līgumdarbinieku pildītos uzdevumus un šo darbinieku lielo proporciju visā kopuzņēmuma darbības laikā, bez līgumdarbiniekiem *JET* programmu nevarēja veiksmīgi īstenot. Atšķirības starp projekta darba grupai piederošo personālu un tai nepiederošo personālu tātad neatbilst pierādītajai funkcionālajai atšķirībai starp divām amatu kategorijām. Tādējādi ir jāatzīst, ka šāda atšķirība ir ieviesta, pārkāpjot *JET* Statūtus, lai nepieļautu šo personu pieņemšanu darbā pagaidu darbinieku statusā atbilstoši Noteikumiem, kā to paredzēja minētie Statūti.

Par vainojamu prettiesisku rīcību

- 140 No iepriekš minētā izriet, ka prasītāji pildīja uzdevumus, kas bija svarīgi un būtiski kopuzņēmumam *JET* un atbilda tiem uzdevumiem, ko pildīja citi projekta darba grupas locekļi, ar kuriem viņi strādāja kopā, nepastāvot nekādām atšķirībām. Līdz ar to viņi faktiski piederēja pie projekta darba grupas. Līdz ar to prasītāji saskaņā ar *JET* Statūtiem bija jāpieņem darbā kā projekta darba grupu veidojošs "cits personāls", kā izklāstīts iepriekš 100. punktā. Viņu iecelšana līgumamatos ar trešo uzņēmumu starpniecību tādējādi ir procedūras pārkāpums. Turklāt tādējādi šīs personas tika ilgstoši diskriminētas, kam Komisija un Padome nav minējusi nevienu attaisnojumu, kurš atbilstu piemērojamām tiesību normām.

- 141 Līdz ar to, tā kā Komisija, pārkāpjot *JET* Statūtus, nepiedāvāja šīm personām pagaidu darbinieku darba līgumus, tā, izmantojot savas administratīvās pilnvaras, ir pārkāpusi šo personu Statūtos paredzētās tiesības. Šī rīcība, kuras rezultātā attiecīgie darbinieki visu kopuzņēmuma *JET* pastāvēšanas periodu atradās juridiski diskriminējoša stāvoklī, salīdzinot ar pārējiem projekta darba grupas locekļiem, ir nopietna šīs Kopienu iestādes kļūda. Tāpēc šīs vainojamās prettiesiskās rīcības dēļ var iestāties Kopienas atbildība.

Par 1998. gadā JET Statūtos izdarītajiem grozījumiem

- 142 1998. gada oktobrī Statūtos izdarītie grozījumi, kas 8. punktā svītroja vārdus "pārējais personāls" (skatīt iepriekš 26. punktu), neietekmē izdarīto vērtējumu. Tie nevarēja mainīt šo personu stāvokli, kas visi pirmo reizi bija pieņemti darbā pirms šī datuma, kā izklāstīts iepriekš 27. punktā. Turklāt daudzi no prasītājiem turpināja strādāt kopuzņēmumā *JET*, kas līdz projekta nobeigumam ne reizi nemēģināja ar viņiem izbeigt darba attiecības.
- 143 Nav jālemj par prasītāju izvirzīto prettiesiskuma iebildi, kas ir izklāstīta iepriekš 89. punktā, jo pietiek atgādināt, ka Kopienu iestādēm vienmēr ir iespējams apstiprinātā budžeta ietvaros pieņemt darbā pagaidu darbiniekus atbilstoši Noteikumiem un atjaunot agrākos līgumus. Tā kā minētās funkcijas atbilda būtiskiem *JET* projekta uzdevumiem, kas piederēja pie kopuzņēmuma funkcijām un bija atspoguļotas štatu sarakstā, kā tas ir iepriekš konstatēts, legāli nebija iespējams izmantot ārēju uzņēmumu pakalpojumus (spriedums *Mulfinger* u.c./Komisija, 11. un 14. punkts).

- 144 Līdz ar to arī tad, ja iepriekš 26. punktā minētie, grozītie *JET* Statūti, kas stājās spēkā 1998. gada 21. oktobrī, atšķirībā no sākotnējiem Statūtiem vairs neietver nepārprotamu atsauci uz “pārējā personāla” kategoriju un veidu, kādā tie tiek pieņemti darbā, tomēr būtiski projekta uzdevumi, tāpat kā pirms tam, faktiski bija jāpilda atbilstoši Noteikumiem, uz kuriem attiecās Statūtu grozījumi saistībā ar personālu, kas nodots *JET* rīcībā, ja tos nevarēja pildīt darbinieki, ko *JET* rīcībā nodeva kopuzņēmuma dalībnieki un kas minēti grozīto Statūtu 8.3. punktā.
- 145 *JET* Statūtos izdarītie grozījumi tādējādi neliedza slēgt ar prasītājiem pagaidu darbinieku darba līgumus atbilstoši Noteikumiem, kā tas bija jādara, ņemot vērā viņu funkcijas. Tā kā laikposmā, kurā bija spēkā grozītie Statūti, šādi līgumi netika noslēgti, ir jākonstatē, ka iepriekš 140. punktā konstatētā vainojamā prettiesiskā rīcība, kas pieļauta attiecībā pret prasītājiem, turpinājās līdz pat *JET* projekta nobeigumam.

Par cēloņsakarību

Lietas dalībnieku argumenti

- 146 Komisija apgalvo, ka, organizējot “pārējā personāla” pieņemšanu darbā pagaidu darbinieku statusā, nekādā gadījumā nebija garantijas tam, ka prasītāji izpildītu attiecīgos pieņemšanas darbā nosacījumus, ņemot vērā to, ka iespēja izturēt konkursu ir aptuveni 25 %. Atbildētāja piebilst, ka šīs personas nekad nav piedalījušās konkursā uz projekta darba grupas locekļu amatiem un nekad nav pieteikušās uz vakantajām darba vietām projekta darba grupā, kas liecina par to, ka tām nebija nepieciešamās kvalifikācijas. Komisija secina, ka nepastāv cēloņsakarība starp prettiesisko rīcību un iespējamiem zaudējumiem.

- 147 Šajā sakarā prasītāji norāda uz faktisko viņu stāvokļa sakritību ar projekta darba grupas locekļu stāvokli. Viņi atgādina, ka pildīja tos pašus uzdevumus, ko darba grupas locekļi, viņiem bija līdzīga kvalifikācija, viņi ilgu laiku strādāja kopuzņēmumā *JET* un dažiem no viņiem projekta darba grupā bija uzticēta atbildība par uzdevumu izpildi.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 148 Cēloniskas sakarības pastāvēšana tiek principā pieņemta, ja ir pierādīta tieša un noteikta cēloniska saikne starp Kopienas iestādes pieļauto kļūdu un attiecīgajiem zaudējumiem (Pirmās instances tiesas 1999. gada 28. septembra spriedums lietā T-140/97, *Hautem/EIB, RecFP*, I-A-171. lpp. un II-897. lpp., 85. punkts).
- 149 Tomēr civildienesta strīdos tiesu prakses prasītais pierādījumu līmenis attiecībā uz cēlonisko sakarību ir sasniegts, ja Kopienas iestāde ir pieļāvusi prettiesisku rīcību, kas nepārprotami liedz personai ja ne pieņemšanu darbā, tiesības uz ko šī persona nekad nevarētu pierādīt, tad katrā ziņā nopietnu iespējamību tikt ieceltai ierēdnā vai darbinieka amatā, kā rezultātā šī persona ir cietusi mantisku zaudējumu, negūstot ienākumus. Konkrētajā gadījumā šķiet īpaši skaidrs — ja attiecīgā Kopienas iestāde būtu ievērojusi tiesību aktus, tā būtu pieņēmusi šo personu darbā, teorētiskā nenoteiktība attiecībā uz pienācīgi veiktas pieņemšanas darbā procedūras iznākumu, nevar būt šķērslis, lai atlidzinātu reālus mantiskos zaudējumus, ko šī persona cieta tāpēc, ka tai tika liegtas tiesības pieteikties uz Statūtos paredzētu štata vietu, kuru tai bija labas izredzes iegūt.

- 150 Šajā lietā šādas tiesības uz zaudējumu atlīdzību var būt pamatotas, ja prasītāji pierāda, ka viņi ir zaudējuši vismaz nopietnu iespēju strādāt *JET* projektā, kā tas paredzēts Statūtos, un tādēļ viņiem ir radušies mantiski zaudējumi (iepriekš minētais spriedums lietā *Padome/de Nil* un *Impens*, 28. un 29. punkts).
- 151 Tā kā saskaņā ar Statūtu nosacījumiem nenotika neviena pieņemšana darbā un pat tika piemērota paralēla procedūra, lai nepieņemtu darbā pagaidu darbiniekus, cēloņsakarība starp pieļauto prettiesisko rīcību un materiālajiem zaudējumiem ir pierādīta, ja šīs personas ir zaudējušas nopietnu iespēju tikt pieņemtam darbā.
- 152 Pēc šīs atziņas ir jāvadās civildienesta strīdos, it īpaši, vērtējot kļūdainas pārklasificēšanas ietekmi uz turpmāko attiecīgo darbinieku karjeras virzību (iepriekš minētais spriedums lietā *Padome/de Nil* un *Impens*, 28. un 29. punkts).
- 153 Līdz ar to ir jāizvērtē, vai prasītājiem, ņemot vērā viņu kvalifikāciju, viņu uzdevumus, strādājot *JET*, un viņu darba līgumu atjaunošanu, būtu bijusi nopietna iespēja tikt ieceltiem darbinieku uz noteiktu laiku statusā, ja būtu īstenotas procedūras, kas nepieciešamas saskaņā ar *JET* Statūtiem.
- 154 Kā iepriekš konstatēts, prasītāju pildītie darba uzdevumi, kvalifikācija un viņu pieņemšanas darbā un darba nosacījumi bija līdzīgi *JET* vadības atzīto projekta darba grupas locekļu uzdevumiem; bez līgumpersonāla palīdzības, kas visā projekta darbības periodā veidoja nozīmīgu projektā nodarbināto darbinieku daļu, projekta

darba grupa nebūtu varējusi līdz galam izpildīt programmas uzdevumus; tādēļ, ka gandrīz automātiski tika atjaunoti šo personu uz vienu gadu noslēgtie darba līgumi, lielākā daļa no viņiem kopumā nostrādāja kopuzņēmumā ļoti ilgu laiku.

- 155 Šie apstākļi liecina, ka līgumpersonāls bija nepieciešams *JET* projekta īstenošanai, ka prasītājiem bija kvalifikācija, kas nepieciešama to uzdevumu izpildei, pie kuriem viņi strādāja, un ka viņu darbs apmierināja *JET* vadību, kura ierosināja un apstiprināja uz vienu gadu noslēgto darba līgumu atjaunošanu. Komisija vispār nav pierādījusi, ka prasītāji nebūtu pieņēmti darbā, ja *JET* personāla vajadzības būtu apmierinātas ar pagaidu darbinieku līgumiem, kā to paredz *JET* Statūti (iepriekš minētais spriedums lietā *Padome/de Nil un Impens*, 28. un 29. punkts). Tātad prasītāji atbilstoši noteiktiem juridiskiem standartiem ir pierādījuši, ka viņi šīs, pret viņiem pieļautās prettiesiskās rīcības dēļ ir zaudējuši šo iespēju tikt ieceltiem pagaidu darbinieku amatos.
- 156 Lai gan Komisija iebilda, ka prasītāji nekad nav mēģinājuši iegūt vakantās darba vietas projekta darba grupā, tā nav pierādījusi, it īpaši, iesniedzot paziņojumus par izsludinātiem konkursiem, ka šādas darba vakances bija pieejamas ārējam personālam, un nav arī norādījusi to, cik bieži šādi konkursi tika rīkoti. Atbildētāja aprobežojās tikai ar norādi, saskaņā ar kuru 1989. gadā trīspadsmit līgumdarbinieki tika pieņemti darbā projekta darba grupā. Acīmredzot nekad nav tilkuši piedāvāti pagaidu darbinieku darba līgumi tiem amatiem, ko ieņēma prasītāji. Drīzāk šķiet, ka tā dēvētie "projekta darba grupas" amati tika pietaupti kopuzņēmuma dalībnieku darbiniekiem, kas tika pieņemti darbā kā EAEK darbinieki uz noteiktu laiku, Komisijas darbiniekiem un *UKAEA* darbiniekiem un līgumdarbiniekiem bija niecīgas izredzes iekļūt šajos amatos.
- 157 Cēloņsakarība starp pieļauto prettiesisko rīcību un ciestajiem zaudējumiem līdz ar to ir pietiekami tiesiski pierādīta, lai būtu pamats atlīdzināt zaudējumus, ko prasītāji

cieta, zaudējot nopietnu iespēju saņemt Eiropas Kopienu pagaidu darbinieka darba līguma piedāvājumu.

Par zaudējumiem

Lietas dalībnieku argumenti

- 158 Prasītāji apgalvo, ka viņi ir cietuši finansiālus zaudējumus, ko veido trīs komponenti, proti, neiegūtā darba alga par laikposmu, kurā viņi strādāja *JET* projektā, ar to saistīto priekšrocību, tostarp pensiju iemaksu, finansiāls zaudējums un neiegūtie ienākumi, pamatojoties uz to, ka 1999. gada 31. decembrī, beidzoties projektam, viņiem netika piedāvāta cita darba vieta Komisijā uz turpmākajiem pieciem gadiem.
- 159 Prasītāji ir iesnieguši savu individuālo prasību skaitlisko aprēķinu un pielietoto aprēķināšanas metodi. Viņi norādīja, ka savos aprēķinos nav ņēmuši vērā ne dažādās nodokļu likmes, ne arī Apvienotās Karalistes nodokļu sistēmu, kas ir piemēroja summām, kuras saņemtas kā zaudējumu atlīdzība un procenti. Par īpašo *Walton* gadījumu, kurš 1999. gadā tika pieņemts darbā par pagaidu darbinieku, tiek precizēts, ka viņa pieņemšana darbā nav saistāma ar darba vietas garantiju, kas bija nodrošināta bijušajiem projekta darba grupas darbiniekiem.
- 160 Komisija liedz prasītājiem viņu tiesības uz kompensāciju un atsaucas uz iepriekš minētā sprieduma lietā *Altmann u.c./Komisija* motīvu daļu, kas *a priori* attiecas tikai

uz darbiniekiem, kuri nepieder projekta darba grupai. Tā apgalvo, ka tad, ja tai nāktos uzņemties atbildību, tas būtu jādara pamatojoties uz to, ka ir pieļauta dienesta kļūda, un šāda atbildība varētu iestāties tikai pēc sprieduma lietā *Altmann u.c./Komisija* pasludināšanas dienas. *Walton*, kurš 1999. gadā tika pieņemts darbā kā pagaidu darbinieks, prasība ir pieņemama tikai attiecībā uz laikposmu pirms viņa pieņemšanas darbā.

- 161 Komisija noraida jebkādas tiesības uz atliedzinājumu pēc 1999. gada 31. decembra, kas ir *JET* projekta beigu datums. Turklāt attiecībā uz nodokļu piemērošanu tā piebilst, ka pastāv nenoliedzama atšķirība starp darbiniekiem, kas tiek nodarbināti saskaņā ar valsts tiesību aktiem, un darbiniekiem, kas tiek nodarbināti saskaņā ar Kopienas tiesībām, un ka nevar pārliecinoši apgalvot, ka Apvienotās Karalistes Nodokļu administrācija kompensāciju par pieļautu dienesta kļūdu uzskatīs par apliekamu ar nodokļiem.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 162 Prasītāju finansiālo zaudējumu aplēsi būtībā veido viņu neiegūtā darba alga, ar to saistītās zaudētās priekšrocības un tiesības uz pensiju, kas viņiem pienācās par laikposmu, kuru tie nostrādāja *JET* vai saistībā ar to, un neiegūtais ienākums, zaudējot turpmākas nodarbinātības perspektīvu, ko Komisija viņiem varēja piedāvāt pēc 1999. gada.
- 163 Šie zaudējumi tiek lēsti, salīdzinot finansiālos nodarbināšanas nosacījumus, ko prasītājiem piemērotu, ja viņus pieņemtu darbā kā pagaidu darbiniekus, un faktiskos nosacījumus, kas uz viņiem attiecās kā uz trešo uzņēmumu darbiniekiem. Nav apstrīdams, ka līgumpersonāla stāvoklis bija finansiāli mazāk labvēlīgs nekā pagaidu darbinieku stāvoklis.
- 164 Attiecībā uz kopuzņēmumā *JET* nostrādāto laikposmu prasītāju zaudējumi rodas no starpības starp darba algu un priekšrocībām, kas saistītas ar tiesībām uz pensiju, ko

šīs personas saņemtu, ja strādātu *JET* kā pagaidu darbinieki, un darba algu un priekšrocībām, kas saistītas ar tiesībām uz pensiju, ko viņi kā līgumpersonāls faktiski saņēma.

- 165 Runājot par turpmākas nodarbinātības iespēju, zaudējumu aplēse ir atkarīga no tā, vai pastāvēja iespēja, ka pēc *JET* projekta noslēguma prasītājiem tiks piedāvāts līgums kā darbiniekiem uz noteiktu laiku. Šāda iespēja tikt pieņemtam darbā šķiet ļoti hipotētiska, jo nav nekādu pierādījumu tam, kāda bija EAEK vajadzība pēc darba vietām, beidzoties kopuzņēmuma *JET* darbībai, kuras varētu ieņemt prasītāji; it īpaši trūkst informācijas, kas ļautu secināt, ka starp kopuzņēmumu *JET* un iepriekš 8. punktā minētā Eiropas Kodolsintēzes attīstības nolīguma iestādēm, kas turpināja agrākos kopuzņēmuma pētījumus, pastāv organiska pēctecība. Tā kā zaudējumi attiecībā uz darba iespējām pēc 1999. gada 31. decembra nav pierādīti, šajā daļā prasītāju prasība par zaudējumu atlīdzību ir noraidāma.
- 166 Atlīdzinājums, kas pienākas katram prasītājam, jāaprēķina, skaitot no hronoloģiski vecākā ar attiecīgo personu noslēgtā vai pagarinātā līguma spēkā stāšanās datuma, pie tam šis datums nedrīkst iekrist laikposmā, kas pārsniedz piecus gadus pirms tam, kad Komisijai tika iesniegts pieteikums par zaudējumu atlīdzību.
- 167 Pirmās instances tiesa nevar noteikt atlīdzinājuma apmēru, kas pienākas katram prasītājam, pamatojoties uz lietas materiāliem. Lietas dalībnieki tāpēc tiek aicināti vienoties, balstoties uz šādiem principiem un kritērijiem.
- 168 Vispirms lietas dalībniekiem jāvienojas par amatu un pakāpi, kurai atbilstu katra prasītāja pildītie uzdevumi, ja viņiem, sākot ar iepriekš 166. punktā minēto datumu, būtu piedāvāts pagaidu darbinieku darba līgums.

- 169 Pēc tam lietas dalībniekiem ir jāvienojas par to, kā pienācīgi restaurēt katra prasītāja karjeras virzību, sākot ar brīdi, kad viņi tika pieņemti darbā, vai — vēlākais — sākot ar iepriekš 166. punktā minēto piecu gadu termiņu, ņemot vērā vidējo darba samaksas pieaugumu līdzvērtīga amata un pakāpes EAEK darbiniekam, kurš ir strādājis *JET*, un iespējamo paaugstināšanu amatā, ko katrs no prasītājiem varētu šajā laikposmā panākt atbilstoši izvēlētajai pakāpei un amatam, balstoties uz vidējo to EAEK pagaidu darbinieku skaitu, kuri līdzīgā situācijā tika paaugstināti amatā.
- 170 Kopienų pagaidu darbinieka un līgumdarbinieka, tāda kā katrs no prasītājiem, statusa salīdzināšana ir jāveic, pamatojoties uz neto ienākumiem, atskaitot iemaksas, atvilkumus un citus atskaitījumus, ko paredz piemērojamās tiesības. Šajā sakarā Kopienų un, attiecīgi, Apvienotās Karalistes nodokļu sistēmas regulējums attiecībā uz šīm summām nevar ietekmēt salīdzinājumu, kas ir jāveic, pamatojoties uz neto summām pēc nodokļu atvilkšanas; turklāt ir jāatgādina, ka Kopienų ierēdņi un darbinieki tiek aplikti ar nodokli par labu Kopienām [Padomes 1968. gada 29. februāra Regula (EEK, *Euratom*, EOTK) Nr. 260/68, ar ko paredz Eiropas Kopienų nodokļa piemērošanas nosacījumus un procedūru (OV L 56, 8. lpp.), pēdējo reizi grozīta ar Padomes 2002. gada 30. septembra Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 1750/2002 (OV L 264, 15. lpp.)].
- 171 Atlīdzinājums ir jāaprēķina par laika posmu no 166. punktā iepriekš nosauktā datuma līdz datumam, kad prasītājs ir beidzis strādāt *JET* projektā, ja tas ir noticis pirms projekta beigu datuma — 1999. gada 31. decembra, vai arī līdz šim projekta beigu datumam, ja attiecīgā persona līdz tam strādāja *JET* projektā. *Walton* gadījumā, kurš 1999. gadā bez iebildumiem tika pieņemts darbā kā pagaidu

darbnieks, laika periods, kas dod tiesības uz zaudējumu atlīdzību, beidzās līdz ar viņa pieņemšanu darbā atbilstoši Nodarbināšanas kārtībai.

- 172 Prasītāji turklāt lūdz kompensāciju par nodokļiem, ko Apvienotās Karalistes Nodokļu administrācija var uzlikt tādām atlīdzinājumam kā šis, ar ko atlīdzina Kopienas nodarītos zaudējumus.
- 173 Tomēr atlīdzinājumam, kas pienākas katram no prasītājiem, lai atbilstoši nodokļu sistēmas prasībām atlīdzinātu neiegūto darba samaksu un ar to saistīto priekšrocību zudumu, kā tas ir izklāstīts iepriekš 170. punktā, aprēķinot to saskaņā ar šiem pašiem noteikumiem un ņemot vērā Kopienas nodokļus, ir jāatbilst nodokļu sistēmai, kuru Kopienas piemēro saviem darbiniekiem saskaņā ar 16. punktu Protokolā par Eiropas Kopienas ierēdņu un pārējo darbinieku privilēģijām un neaizskaramību. Tādējādi šis atlīdzinājums, kas jāaprēķina kā neto summa pēc visu nodokļu nomaksas, nav apliekama ar valsts nodokļiem. Tātad tas nav papildu zaudējums, ko būtu jākompensē, par šādu aplikšanu ar nodokļiem
- 174 Sešu mēnešu laikā pēc šī sprieduma paziņošanas lietas dalībniekiem ir jāvienojas, pamatojoties uz šeit minētajiem principiem un kritērijiem. Ja šāda vienošanās netiek panākta, lietas dalībniekiem šī paša termiņa laikā jāiesniedz Pirmās instances tiesai savus zaudējumu aprēķinus (šajā sakarā skatīt, piemēram, Tiesas 1988. gada 5. oktobra spriedumu lietā 180/87 *Hamill/Komisija*, *Recueil*, 6141. lpp.).

Par tiesāšanās izdevumiem

- 175 Lēmums par tiesāšanās izdevumiem tiek atlikts.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (pirmā palāta)

nospiež:

- 1) **piespriet Komisijai atlīdzināt finansiālos zaudējumus, ko katrs no prasītājiem cieta tāpēc, ka netika pieņemts darbā kā Komisijas pagaidu darbinieks laikā, kad viņš strādāja kopuzņēmumā *Joint European Torus (JET)*;**
- 2) **lietas dalībnieki sešu mēnešu laikā no šī sprieduma pasludināšanas dienas iesniedz Pirmās instances tiesai savstarpēju vienošanos par atlīdzinājuma summu, kas ir izmaksājama, lai atlīdzinātu šos zaudējumus;**
- 3) **ja vienošanās netiek panākta, minētajā termiņā lietas dalībnieki Pirmās instances tiesai iesniedz savus aprēķinus par atlīdzinājuma summu;**
- 4) **lēmums par tiesāšanās izdevumiem tiek atlikts.**

Vesterdorf

Jaeger

Legal

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2004. gada 5. oktobrī.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

H. Jung

B. Vesterdorf